

Jaana Laurén

ALOITTAVAN YRITYKSEN RAHOITUSVAIHTOEHDOT JA
NIIDEN KÄYTTÖ

Liiketalouden koulutusohjelma
2018

ALOITTAVAN YRITYKSEN RAHOITUSVAIHTOEHDOT JA NIIDEN KÄYTTÖ

Laurén, Jaana
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Liiketalouden koulutusohjelma / Rahoitus
Tammikuu 2018
Ohjaaja: Blomroos Marja-Leena
Sivumäärä: 52
Liitteitä: 3

Asiasanat: yritysrahoitus, pankki, yksityiset- ja julkiset rahoituslähteet, pääoma.

Yrityksen perustaminen ja yritystoiminnan aloittaminen edellyttää pääomaa. Rahoitusrakenteeseen sisältyvät sekä oma- että vieraspääoma. Vierasta pääomaa tarjoavat erilaiset rahoittajat. Opinnäytetyön aiheena oli rahoitusvaihtoehtojen tutkiminen aloittavalle yritykselle. Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, erilaisia rahoituslähteitä perustettavalle yritykselle, sekä rahoitukseen liittyviä kustannuksia ja lainaehtoja. Tutkimus rajattiin koskemaan pelkästään aloittavan yrityksen rahoitusta, joten yrityksen toimintaan liittyvät myöhemmät investoinnit ja kasvuhankkeet jätettiin tutkimuksen ulkopuolelle.

Tutkimuksen tavoitteena on tarjota yrittäjäksi aikovalle yhtenäinen tietopaketti yrityksen rahoitukseen ja siihen liittyviin käsitteisiin. Yksityisten ja julkisten rahoittajien tarjoamat erilaiset rahoitusvaihtoehdot tutkittiin erillisinä. Rahoitukseen liittyvät lainakustannukset ja lainaehdot selvitettiin ja havainnollistettiin tutkimuksessa.

Tutkimus toteutettiin laadullisena eli kvalitatiivisena tutkimusmenetelmänä. Tutkimuksen teoriaosuus laadittiin yritysrahoituksen käsitteisiin ja sen aihepiiriin kuuluvaa kirjallisuutta käyttäen. Tutkimuksen empiriaosuus toteutettiin teemahaastattelulla. Teemahaastattelut tehtiin Uusyrityskeskuksen ja pankin asiantuntijoille, sekä uudelle yrittäjälle.

Tutkimuksen perusteella voidaan todeta, että yritysten suurin rahoittaja on edelleen pankki. Aloittavalle yritykselle löytyy kuitenkin muitakin rahoittajia kuten bisnesenkelit, pääomasijoittajat, joukkorahoitus ja julkiset rahoitusvaihtoehdot. Yhteistä kaikille rahoittajille on lainanhakijan riskitason määrittely ja toimivan liikeidean tunnistaminen. Aloittavan yrityksen tärkeimmät dokumentit rahoituksen saamiseksi ovat liiketoimintasuunnitelma ja rahoituslaskelma.

THE FINANCING OPTIONS OF THE START-UP COMPANY (AND THEIR USE)

Laurén, Jaana

Satakunnan ammattikorkeakoulu, Satakunta University of Applied Sciences

Bachelor of Business Administration / Financial Management

January 2018

Supervisor: Blomroos Marja-Leena

Number of pages: 52

Appendices: 3

Keywords: corporate finance, bank, private and public financiers, capital.

It is required to have some capital while establishing business. The financial structure includes equity capital and liabilities. The liabilities are offered by various financiers. The subject of this thesis was to examine the financing options for the start-up company. The purpose of the thesis was to examine various sources of funding for the company, financial costs and loan terms. The research was outlined only for funding of the company so the subsequent investments and growth projects related to company's operations were excluded from the research.

The aim of the thesis is to provide a coherent handbook of financing the company and related concepts for entrepreneur-to-be. According to the topic of the thesis, funding options were treated separately such as private financiers and public financiers. The borrowing costs and the terms of the loan related to financing were investigated and observed in the research.

The research was carried out as a qualitative research method. The theoretical part of the research was compiled using the concepts of corporate finance and the literature of this subject matter. The empirical part of the research was carried out by theme interviews. The theme interviews were conducted with Uusyrityskeskus and bank specialists, as well as with the new entrepreneur.

Based on the research, it can be stated that the largest funder of companies remains banks. For a start-up company there are such as business angels, venture capitalists, crowdfunding, and public financing options to get capital. It is common for all the

financiers to define the loan applicant's risk rating and identify a working business idea. The most important documents for the start-up company to get funding are the business plan and the cash flow statement.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	7
2	TUTKIMUKSEN LÄHTÖKOHDAT.....	8
2.1	Kohteena olevan ongelman kuvaus	8
2.2	Opinnäytetyöongelma	8
2.3	Teoreettinen viitekehys, rahoitus käsitteenä	9
2.4	Käytettävät menetelmät ja aineiston kerääminen	10
2.4.1	Käytettävät menetelmät	10
2.4.2	Aineiston kerääminen	13
2.4.3	Haastateltavien valinta.....	15
2.4.4	Haastattelun purku ja analysointi	15
2.5	Tulosten luotettavuus	15
3	RAHOITUS ALOITTAVALLE YRITYKSELLE	16
3.1	Pääoma.....	16
3.2	Vieras pääoma.....	17
4	RAHOITUSTA TARJOAVAT TAHOT	19
4.1	Pankki	19
4.1.1	Euriborkorko	20
4.1.2	Marginaalikorko	21
4.1.3	Lainalaskuri	22
4.2	Varjopankit	23
4.3	Vakuutusyhtiön myöntämät lainat	25
4.4	Bisnesenkelit	26
4.5	Finnish Business Angels Network	27
4.6	Pääomasijoittajat	29
4.7	Joukkorahoitus	30
5	JULKISET RAHOITUSLÄHTEET.....	32
5.1	Työ- ja elinkeinopalvelut (TE-toimisto)	32
5.2	Uusyrityskeskus	33
5.3	Finnvera	34
5.4	Tekes	35
5.5	ELY-keskus.....	37
6	EMPIRIAOSUUS – HAASTATTELUT	39
6.1	Uusyrityskeskus Potkuri	39
6.2	Osuuspankki.....	42

6.3 Yrittäjä	44
7 JOHTOPÄÄTÖKSET JA YHTEENVETO	45
LÄHTEET	50
LIITTEET	

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni aihealue liittyy rahoitukseen. Olen kiinnostunut yritysten rahoitukseen ja talouteen liittyvistä asioista, jonka myötä valitsin opinnäytetyön aiheeksi yritysrahoituksen. Tämän opinnäytetyön tutkimusongelmana on selvittää rahoitusvaihtoehdot aloittaville yrityksille. Tarkoituksena on selvittää, organisaatiot ja tahot, jotka rahoittavat aloittavia yrityksiä antolainoin. Lisäksi tarkoituksena on selvittää minkälaisilla ehdoilla ja kustannuksilla eri organisaatiot tarjoavat lainaa yrityksen perustamiseen. Lisäksi tutkimuksen on tarkoitus kartoittaa myös saatavilla olevia tukipalveluita aloittavalle yrittäjälle. Näin ollen opinnäytetyö voi toimia myös tieto-oppaana henkilölle, joka suunnittelee oman yrityksen perustamista. Oppaasta on tarkoitus tulla kattava tietopaketti aloittavalle yrittäjälle liittyen rahoitukseen, sen ehtoihin ja rahoituksen kustannuksiin.

Opinnäytetyöni toimeksiantajaksi sain Turku Science Park Oy:n. Turku Science Park Oy on riippumaton ja puolueeton asiantuntijayritys, jonka tehtävänä on edistää ja vauhdittaa innovatiivisia, menestyviä ja työllistäviä yrityksiä Turun seudulla. Yrityksen katon alle nivoutuu koko yritysten hyvinvointi ja elinkeino- ja yrityspalvelut. Yksi näistä yrityspalveluista on Uusyrityskeskus, joka toimii (Turussa) nimellä Potkuri. Yrittäjäksi aikovan on hyvä ottaa yhteyttä Potkuriin jo yritystä suunnitellessa. Potkurin yritysneuvojat auttavat ja opastavat yrittäjäksi aikovaa yrityksen suunnitteluvaiheesta yrityksen toteuttamiseen. Tukea saa kaikkeen yrityksen perustamiseen liittyvissä asioissa, lisäksi Potkurin tiloissa järjestetään säännöllisesti infotilaisuuksia rahoituksesta, starttirahasta ja yrityksen perustamisesta aloittaville yrittäjille.

Rahoituksen lähde yrityksille on perinteisesti ollut pankki. Maailman muuttuessa ja digitalisoituessa vieraan pääoman rahoitus on saanut uusia muotoja ja monipuolistunut niin lähteistään kuin ehdoistaankin. Aloittavalle yritykselle löytyy rahoitusvaihtoehtoja pankin lisäksi julkisilta rahoituslähteiltä sekä sijoittajilta.

2 TUTKIMUKSEN LÄHTÖKOHDAT

2.1 Kohteena olevan ongelman kuvaus

Lähtökohta yrityksen perustamiselle on oma tahto ryhtyä yrittäjäksi. Yrittäjäksi ryhtyminen on aina tietoinen valinta, joka vaatii perusteellista harkintaa. Ennen perustamispäätöstä on tarpeellista miettiä erilaisia vaihtoehtoja ja miettiä omaa soveltavuutta itsenäiseen toimintaan ja riskien ottamiseen. (Holopainen 2017, 12.) Yrityksen perustaminen ja yrittäjäksi ryhtyminen vaatii huolellista suunnittelua, jossa omaa osaamista ja liikeideaa käydään läpi. Jos liikeidea tuntuu toimivalta ja on kykyä lähteä yrittäjäksi, alkavat yrityksen perustamiseen liittyvät käytännön toimet. Yksi suurimmista haasteista yritystä perustettaessa on rahoitus. Yritys tarvitsee pääomaa alkuinvestointeihin, liiketoiminnan käynnistämiseen sekä alkuvaiheen käyttöpääomaksi ennen kuin tulorahoitusta alkaa kertyä kassaan. (Rahoittajan www-sivut 2017.)

Rahoitusta yrityksen perustamiseen tarjoavat pankit, vakuutusyhtiöt, Finnvera ja muut rahoitusalan yritykset. Rahoitusvaihtoehtojen valinta saattaa olla aloittavalle yrittäjälle erittäin hankalaa. Erilaisia rahoitusvaihtoehtojen tarjontaa on olemassa vaihtelevin lainaehdoin ja kustannuksin. Tässä opinnäytetyössä on tarkoitus kartoittaa rahoitustarjontaa, vertailla lainaehdoja ja -kustannuksia, jolloin aloittavan yrittäjän on helpompi löytää tarjonnasta itselleen se sopivin rahoitusmuoto. Työssä kartoitetaan myös mahdollisuuksia käyttää aloittavan yrittäjän starttirahaa ja muita yrittämistä tukevia palveluja.

2.2 Opinnäytetyöongelma

Opinnäytetyöni tavoitteena on selvittää aloittaville yrityksille tarjolla olevia rahoitusvaihtoehtoja yritystä perustettaessa. Tarkoituksena on kartoittaa eri tahot ja organisaatiot, joista on mahdollista saada alkurahoitusta yrityksen perustamistarpeisiin. Opinnäytetyön tavoitteena on koota yhteen pirstaloitunut tieto, jotta yrityksen pe-

rustaja saa kokonaisnäkemyksen alkurahoituksen mahdollisuuksista. Lisäksi on tarkoitus vertailla vieraan pääoman rahoittajien vaatimia lainaehtoja ja -kustannuksia.

Opinnäytetyölläni pyrin vastaamaan seuraaviin kysymyksiin:

- Millaisia rahoituksen lähteitä aloittaville yrityksille on tarjolla?
- Millaisilla lainaehtoilla rahoitusta on mahdollista saada?
- Millaisia kustannuksia vieraan pääoman käyttäjälle aiheutuu lainasta?
- Millaisia rahallisia tukia ja tukipalveluja aloittavan yrittäjän on mahdollista saada?

2.3 Teoreettinen viitekehys, rahoitus käsitteenä

Opinnäytetyössäni pyrin selvittämään rahoitusvaihtoehtoja sekä yritysrahoituksen keskeisiä käsitteitä. Keskeisiä käsitteitä ovat oma ja vieras pääoma, rahoitusvaihtoehtojen mahdollinen saanti, rahoitusta tarjoavat tahot sekä rahoituksen ehdot ja -kustannukset.

Yritystä perustettaessa tarvitaan alkupääomaa liiketoiminnan alkuvaiheista lähtien. Harvalla yrityksen perustajalla on tarvittavaa omaa alkupääomaa. Useimmiten alkupääoma haetaan ulkopuolisilta rahoittajilta tai sijoittajilta. Yrityksen perustamisvaiheessa alkupääomaa tarvitaan investointina yrityksessä tarvittavien laitteiden, koneiden, toimitilan ja alkuvaraston hankintaa varten. Yrityksen perustajalla tai omistajalla saattaa olla omaa pääomaa, jonka hän yritykseensä sijoittaa. Ellei omaa pääomaa ole riittävästi, tarvitaan lisäksi vierasta pääomaa hankintoja varten. Vieras pääoma tulee rahoitusmarkkinoiden kautta, ottolainana tallettajilta pankille ja antolainana pankilta yritykselle. Aloittavan yrittäjän on tärkeää laatia investointipäätös, sillä alkuinvestoinnit ovat suuria kertamenoja, jotka ovat elinehto yrityksen tulevalle liiketoiminnalle. Rahoituspäätöksellä yrittäjä ratkaisee, miten investoinnit rahoitetaan. Rahoituspäätöksestä käy ilmi oman ja vieraan pääoman suhde. Tämä vaikuttaa yrityksen arvoon, joka vaikuttaa myös yrityksen omistajan varallisuuteen verokohtelun muodossa. Lainarahoituksen saatavuuteen vaikuttaa yrityksen perustajan mahdollisuus

saada lainaa luottomarkkinoilta. Suomen rahoitusmarkkinoilla tämä tarkoittaa ensisijaisesti pankkilainojen saatavuutta. (Niskanen & Niskanen 2016, 9-10, 292.)

Yritystä perustettaessa laaditaan liiketoimintasuunnitelma, joka sisältää investointipäätöksen ja rahoitussuunnitelman. Liiketoimintasuunnitelma tarvitaan ulkopuolisia rahoittajia varten, jotka arvioivat yrityksen liiketoimintaedellytyksiä. Rahoitussuunnitelma sisältää aloittavan yrityksen pääoman tarpeen, johon lasketaan kulut ennen toiminnan aloittamista, alkuinvestoinnit, käteisvarat yritystoiminnan pyörittämistä varten sekä varat ensimmäisten toimintakuukausien kuluihin, ennen kuin tulorahoitusta syntyy. (Yritys-Suomen www-sivut 2017.)

Laskelmia tehdessä kannattaa olla realistinen. Pitää muistaa laskea myös itselle sen tasoinen korvaus, että oma talous pyörii. Yrityksen tulojen pitää riittää kulujen ja verojen jälkeen vielä lainojen lyhennyksiin ja korkoihin. Liian pienellä alkubudjetilla aloitettu yritystoiminta voi aiheuttaa kassakriisin, eli rahojen loppuminen lamaannuttaa liikeidean. (Säästöpankin www-sivut 2017.)

Valtio myöntää harkinnanvaraista tukea, starttirahan muodossa, päätoimiselle uudelle yrittäjälle. Starttirahan tarkoitus on helpottaa yrittäjän toimeentuloa yrityksen alkuvaiheessa ennen kuin yritystoiminta on tulorahoitukseltaan vakiintunut. (Uusyrittäjäkeskuksen www-sivut 2017.)

2.4 Käytettävät menetelmät ja aineiston kerääminen

2.4.1 Käytettävät menetelmät

Opinnäytetyön toteuttamisessa käytettävä menetelmä on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus. Laadullisessa tutkimuksessa lähtökohtana on todellisen elämän kuvaaminen. Todellinen elämä on moninaista ja kvalitatiivisen tutkimuksen tarkoitus on tutkia kyseessä olevaa kohdetta mahdollisimman avarakatseisesti ja kokonaisvaltaisesti. Tietoa hankitaan suunnitellusti ja aineiston kokoaminen tapahtuu luonnollisissa, todellisissa tilanteissa. Tutkimukseen vaikuttavat tutkijan omat arvot ja aikaisempi tieto. Voidaankin sanoa, että kvalitatiivisessa tutkimuksessa tarkoituksena on

ennenminkin löytää tai paljastaa tosiasioita kuin todentaa jo valmiita väittämiä. (Hirsijärvi, Remes & Sajavaara, 2009, 161.) Kvalitatiivisen eli laadullisen tutkimuksen avulla voidaan ymmärtää paremmin tutkimuskohdetta, kohteen valintoja ja käyttäytymistä. Tutkimuksessa tutkittavat valitaan harkinnanvaraisesti eikä pyritä tilastollisiin yleistyksiin. Kvalitatiivinen tutkimus sopii erilaisten vaihtoehtojen etsimiseen ja toimintojen kehittämiseen. Kvalitatiivisella tutkimuksella voidaan löytää myös ideoita jatkotutkimukselle. (Heikkilä 2008, 16.)

Tutkimusmenetelmänä opinnäytetyössä käytettiin teemahaastattelua. Teemahaastattelu tarkoittaa, että yksityiskohtaisten kysymysten sijaan haastattelu etenee tiettyjen keskeisten ja valittujen teemojen varassa. Tämä haastattelutapa tuo tutkittavien äänet kuuluviin. (Hirsijärvi, Hurme 2008, 48.) Teemahaastattelussa haastattelun aihepiirit ovat tiedossa, kysymysten tarkka muoto ja järjestys elää kuitenkin haastateltavien mukaan. Teemahaastattelussa keskitytään tiettyyn aihealueeseen, joka on jo ennalta haastateltavan tiedossa. Haastattelussa ollaan vuorovaikutuksessa, jossa haastattelun molemmat osapuolet vaikuttavat toisiinsa. Teemaan liittyvien kysymysten lisäksi voidaan kysyä haastateltavalta epäsuorasti aiheeseen liittyviä mielipiteitä. (Heikkilä 2008, 67.) Teemahaastattelu on lähempänä strukturoimatonta kuin strukturoitua haastattelua. Teemahaastattelu on puolistrukturoitu menetelmä, koska yksi haastattelun aspekti, haastattelun aihepiirit ja teema-alueet ovat kaikille samat. (Hirsijärvi, Hurme 2008, 48.)

Tutkimushaastatteluja on erilaisia. Tutkimushaastattelun lajeja ovat esimerkiksi strukturoimaton haastattelu, puolistrukturoitu haastattelu, teemahaastattelu, syvähaastattelu sekä kvalitatiivinen haastattelu. Yleisimmin käytettyjä nimityksiä haastatteluille ovat lomakehaastattelu, teemahaastattelu ja strukturoimaton haastattelu. Haastattelulajeista käytetyin on lomakehaastattelu, jossa haastattelu tapahtuu lomakkeen avulla. Lomakehaastattelussa kysymysten ja väitteiden muoto ja esittämisjärjestys on täysin ennalta määrätty. Strukturoimattomassa haastattelussa käytetään avoimia kysymyksiä. Haastattelijan ensisijainen tehtävä on syventää haastateltavien vastauksia ja rakentaa haastattelun jatko niiden varaan. Haastattelut muistuttavat ja seuraavat luonnollisen keskustelun piirteitä, jossa edellinen vastaus saa aikaan seuraavan kysymyksen. Teemahaastattelussa keskustelu kohdennetaan

tiettyihin teemoihin yksiyiskohtaisten kysymysten sijaan. Teemahaastattelu ei sido haastattelua tiettyyn leiriin, kvantitatiiviseen tai kvalitatiiviseen, eikä se ota kantaa haastattelukertojen määrästä tai syvällisyydestä aiheen käsittelyssä. Teemahaastattelu ottaa huomioon sen, että ihmisten tulkinnat asioista ja heidän asioille antamansa merkitykset ovat keskeisiä, samoin kuin se, että merkitykset syntyvät vuorovaikutuksessa. (Hirsijärvi, Hurme 2008, 44-48.)

Haastattelun avulla saadaan selville, mitä haastateltavat henkilöt ajattelevat, tuntevat ja uskovat. Haastattelut kertovat, miten tutkittavat havaitsevat ja mitä ympärillä tapahtuu. Haastattelu yksinään ei kuitenkaan kerro mitä todella tapahtuu. Havainnoinnin eli observation avulla saadaan tietoa, toimivatko ihmiset niin kuin he sanovat toimivansa. Havainnoinnin suurin etu on, että sen avulla voidaan saada välitöntä suoraa tietoa kohdehenkilöiden, ryhmien tai organisaatioiden käyttäytymisestä ja toiminnasta. Havainnointia tehdään luonnollisissa ympäristöissä. Voidaankin sanoa, että havainnointi on todellisen elämän ja maailman tutkimista. Havainnointi on erinomainen menetelmä vuorovaikutuksen tutkimuksessa ja tilanteissa jotka ovat vaikeasti ennakoitavissa ja nopeasti muuttuvia. Näin ollen havainnointi sopii hyvin kvalitatiivisen tutkimuksen menetelmäksi. (Hirsijärvi ym 2009, 212-213.) Havainnointi on aineistonhankintamenetelmä, jossa tutkittavasta ilmiöstä kootaan tietoa sitä seuraamalla ja tekemällä havaintoja. (Jyväskylän yliopiston www-sivut 2017.)

Havainnoinnin lajeina ovat systemaattinen havainnointi ja osallistuva havainnointi. Nämä havainnoinnin lajit ovat toistensa ääripäät. Systemaattinen havainnointi on tarkasti jäsenneiltyä ja tätä menetelmää käytetään yleisemmin kvantitatiivisesti painotuneessa tutkimuksessa. Osallistuva havainnointi voi olla täysin vapaata ja luonnolliseen toimintaa mukautuvaa, soveltuu kvalitatiivisen tutkimuksen yhdeksi menetelmäksi. Havainnoijan rooli on erilainen riippuen havainnoinnin lajista. Hän voi olla jäsenenä tarkkailtavassa ryhmässä, tai hän voi olla täysin ulkopuolinen. (Hirsijärvi ym 2009, 214-215.)

Opinnäytetyössäni käytän osallistuvaa havainnointia yhtenä menetelmänä tutkimuksessa. Osallistuvassa havainnoinnissa tutkija osallistuu tutkittavien ehdoilla heidän toimintaansa. Tutkittavalle ryhmälle voi kertoa jo havainnointitilanteen

alussa, että tutkija tulee olemaan mukana tilanteessa tekemässä havaintoja. Näin ol-
len havainnoija voi osallistua ryhmätapahtumaan ja tehdä myös kysymyksiä tutkitta-
ville. Tärkeää on muistaa havainnointimenetelmää käytettäessä, että tutkija pitää
erillään havainnot ja omat tulkintansa näistä havainnoista. (Hirsijärvi ym 2009, 216-
217.)

2.4.2 Aineiston kerääminen

Opinnäytetyön tavoitteen mukaisesti yksilöhaastattelut suoritettiin teemahaastatte-
lurungon pohjalta. Haastattelut toteutettiin joulukuun 2017 ja tammikuun 2018
välillä. Haastattelu ajankohdat sovittiin haastateltavien kanssa ja haastatteluun varat-
tiin aikaa noin tunti. Aloitin haastattelut kertomalla, että haastattelut tehdään
anonyymisti. Lisäksi kerroin miksi teen haastattelun, miten haastattelu etenee tee-
moittain ja kertomalla, että tallennan kaiken digitaaliselle tallentimelle haastattelun
litterointia varten. Kun haastateltavalle haastattelun teemat ja eteneminen oli selvää,
aloitin haastattelun. Käytin haastateltavasta riippuen aihealueeseen liittyviä teemoja.
Havainnointi menetelmää hyödynsin tilaisuuksissa, jotka olivat suunnattu aloittaville
yrittäjille. Infotilaisuus järjestettiin 8.11.2017 ja se sisälsi keskeiset tiedot yrittäjäksi
ryhtymisestä. Toinen infotilaisuus järjestettiin 13.12.2017 ja se sisälsi tietoa rahoit-
uksesta ja toimintasuunnitelmasta. Infotilaisuuksia järjestää Turku Science Park:iin
kuuluvat Potkuri ja SparkUp. Infotilaisuudet ovat avoimia ja suunnattu aloittaville
yrittäjille. Tilaisuuksissa havainnoin aloittavien yrittäjien ajatuksia ja suunnitelmia
keskustellen ja kysellen valinnoista.

Haastatteluteemat

Teema 1 Alkurahoitus yrittäjälle

Ensimmäisessä teemassa käsitellään alkurahoituksen saamista aloittavalle yrittäjälle.
Tiedustellaan mahdollisuuksia lainan saamiselle. Hypoteettisena lainamääränä aloit-
tavalle yritykselle pidetään 30.000 euroa. Rahoitustarjoajasta riippuen keskustellaan
rahoituksesta aloittavalle yritykselle.

Teema 2 Lainaehdot yrittäjälle

Toisessa teemassa käydään läpi lainaehdot, joita yritykselle rahoitusta tarjoavat vaativat. Käydään läpi kaikki seikat jotka vaikuttavat positiivisesti tai negatiivisesti rahoituksen saamiselle.

Teema 3 Vieraan pääoman kustannukset

Kolmannessa teemassa lasketaan vieraan pääoman kustannukset tulevalle yrittäjälle. Keskustellaan lainaan liittyvistä kustannuksista kokonaisuudessaan ja huomioidaan valintojen vaikutuksia kustannuksiin yrittäjän näkökulmasta.

Teema 4 Starttiraha aloittavalle uudelle yrittäjälle

Neljäs teema kohdistuu yrityksille ja tahoille, jotka starttirahan puitteissa toimivat. Selvitetään kriteerit starttirahan saamisen edellytykseksi ja tutkitaan starttirahan hakumenetelmää yleisesti.

Teema 5 Tukipalvelut aloittavalle yrittäjälle

Viides teema kohdistuu yrityksille ja tahoille, jotka tarjoavat palveluja ja tukea aloittavalle yrittäjälle. Selvitetään minkälaista apua ja tukea on saatavilla yrittäjän alkutaipaleella.

Teema 6 Yrittäjien haastattelut

Haastattelen yrittäjää, joka on perustanut yrityksensä alle vuosi sitten. Haastattelussa pyrin selvittämään, minkälaista tietoa yrittäjällä on ollut yritysrahoituksesta, starttirahasta ja tukipalveluista. Selvitän, miten hän / he, ovat päätyneet rahoituksensa valintaan.

2.4.3 Haastateltavien valinta

Haastateltaviksi on valittu asiantuntijoita rahoitusta tarjoavilta yrityksiltä ja yrittäjien tukipalveluja tarjoavilta yrityksiltä. Perinteiseen pankkilainaan liittyen haastateltavaksi valittiin pankin asiantuntija ja starttirahaan sekä yrityksen tukipalveluihin liittyen asiantuntija Turun Uusyrityskeskus Potkurista. Yrittäjähaastateltaviin on valittu yrittäjiä, jotka ovat perustaneet yrityksen alle vuosi sitten.

2.4.4 Haastattelun purku ja analysointi

Haastattelut tallennettiin digitaalisella tallentimella. Tallensin haastattelut tallentimesta tietokoneelleni, josta kuuntelin haastattelut uudelleen läpi. Tutkimustulosten analysointia varten haastattelut on litteroitu. Tarkan litteroinnin jälkeen tiivistin haastattelut luettaviksi kappaleiksi opinnäytetyöhön. Litterointi voidaan tehdä joko koko keräystä aineistosta tai valikoiden teema-alueiden mukaisesti. (Hirsijärvi ym 2009, 222). Litteroinnin jälkeen jokaisesta haastattelusta on koottu tiivistelmä omaksi dokumentiksi ja nimetty haastattelun yrityksen mukaan.

Usein ajatellaan, että analyysi tehdään vasta kun aineisto on kerätty ja järjestetty. Kuitenkin kvalitatiivisessa tutkimuksessa, jossa aineistoa kerätään monissa vaiheissa ja eri menetelmillä, kuten haastattelemalla ja havainnoiden, analyysia ei tehdä vain yhdessä opinnäytetyöprosessin vaiheessa, vaan tutkimuksen etenemisen ohessa. (Hirsijärvi ym 2009, 223.) Haastattelutulosten jälkeen tuloksia pitää vielä tulkita. Tulkinnalla tarkoitetaan sitä, että tutkimuksen jälkeen tutkija pohtii analyysin tuloksia ja tekee näistä omia johtopäätöksiä. (Hirsijärvi ym 2009, 229).

2.5 Tulosten luotettavuus

Kvalitatiivisen tutkimuksen luotettavuutta parantaa tutkimuksen tekijän tarkka selostus tutkimuksen toteuttamisesta. Aineiston keräämisen ja tuottamisen olosuhteet tulee kertoa tarkasti ja totuudenmukaisesti. Haastattelu- ja havainnointiaineistoa kerätessä kerrotaan menetelmien tapahtumapaikoista ja olosuhteista. Tärkeitä yksityiskohtia ovat myös haastatteluihin käytetty aika, mahdolliset häiriötekijät, virhet-

ulkinnat haastattelussa ja tutkimuksen tekijän oma itsearviointi tilanteesta. (Hirsijärvi ym 2009, 232.)

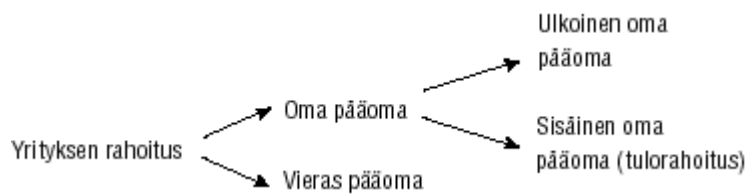
Haastateltaviksi on valittu tarkasti asiantuntijoita omilta aloiltaan. Asiantuntijat valikoituivat pankkimaailmasta, vakuutussektorilta, muilta rahoitusalan yrityksiltä, puolueettomilta yrittäjäpalveluja tarjoavilta tahoilta sekä hiljattain aloittaneilta yrittäjiltä.

3 RAHOITUS ALOITTAVALLE YRITYKSELLE

3.1 Pääoma

Alkava yritys voi hankkia tarvitsemaansa alkurahoitusta joko velan muodossa tai omana pääomana. Alkurahoituksen hankkiminen tapahtuu joko suoraan julkisilta rahoitusmarkkinoilta tai niin sanotuilta rahoituksen välittäjiltä. Kansantalouden näkökulmasta menestys perustuu siihen, että hyville liikeideoille on mahdollista saada rahoitusta. Suomessa yritysten rahoitusympäristö on viime vuosien aikana muuttunut merkittävästi aikaisemmista vuosista, se on monipuolistunut ja kansainvälistynyt. (Ikäheimo, Laitinen, Laitinen & Puttonen 2011, 9-10.)

Yrityksen pääoma muodostuu omasta ja tarvittaessa vieraasta pääomasta. Yrittäjän sijoittama oma pääoma on tärkeä siinä mielessä, että se antaa rahoittajille uskottavuutta hankkeeseen. Yleisimmin rahoittaja vaatii, että yrittäjän oman sijoituksen tulisi olla vähintään 20 prosenttia yrityksen koko pääomantarpeesta. Oman pääoman ehtoista rahoitusta ovat myös yritystoimintaan saatavat mahdolliset tukiavustukset. (Holopainen 2017, 188.) Vieraan pääoman rahoittajina voivat toimia muun muassa luotto- ja rahoituslaitokset, pääomasijoittajat, julkinen sektori tai suuri yleisö. Yritys hankkii rahoitusmarkkinoilta sekä ulkoista omaa, että vierasta pääomaa. Rahoitusmarkkinoilla varat ohjautuvat rahan tarjoajilta rahan kysyjille. Yrityksen rahoitusvaihtoehdot jaotellaan kuvion 1 mukaisesti. (Leppiniemi & Lounasmeri, 2017.)

Kuvio 1. Yrityksen rahoitusvaihtoehdot. (Leppiniemi & Lounasmeri, 2017.)

Yrityksen oma pääoma voidaan jakaa ulkoiseen ja sisäiseen omaan pääomaan. Ulkoisella omalla pääomalla tarkoitetaan osakeannein eli osakkeita myymällä hankittua omaa pääomaa. Sisäisellä omalla pääomalla puolestaan tarkoitetaan tulorahoituksena hankittua eli liiketoiminnasta voittona saatua kassavirtaa. (Knüpfer 2014.)

Yrityksen oma pääoma voi olla sijoitettua omaa pääomaa, kuten osake-, osuus-, kommandiitti- tai muu vastaava oma pääoma tai yrityksen tulorahoituksena ansaitsemaa rahoitusta. (Leppiniemi & Lounasmeri, 2017.) Yritysten yleisin vieraan pääoman lähde on edelleen kuitenkin pankkilaina. Pankit vaativat lainan vakuudeksi aina turvaavan vakuuden. Henkilötakausta ei pidetä turvaavana vakuutena. (Holopainen 2017, 188.)

3.2 Vieras pääoma

Lainarahoitusta käytetään yrityksen vieraan pääomarahoituksen muotona. Lainarahoitukselle on yleensä ominaista lainan korollisuus ja sopimuksen mukainen takaisinmaksu. Vieras pääoma voi olla myös markkinaehtoista, jolloin vieraan pääoman sitoumuksista käydään kauppaa arvopaperimarkkinoilla. Keskeiset kriteerit rahoitusmuotoa valittaessa liittyvät rahoituksen saatavuuteen, rahantarpeen kestoon sekä rahan hintaan eri vaihtoehdoissa. On jo nähtävissä, että rahan hinta riippuu tulevaisuudessa nykyistä enemmän rahoittajan riskistä. Tästä johtuen useimpien vieraan pääoman rahoitusten osalta yrityksellä on ratkaistavana luoton vakuuskysymys. Yrityksen rahoitusriskiä arvioidaan mittarilla joka kuvaa oman ja vieraan pääoman suhdetta. Vakavaraisella yrityksellä on omaa pääomaa riittävän paljon, jotta vieraan pääoman ehtoisestä rahoituksesta syntyneet korkokulut pystytään kattamaan pitkällä aikavälillä ja myös heikoimpina aikoina, jolloin yrityksen tulorahoitus on alhainen. (Niskanen & Niskanen 2016, 59.) Yrityksen taserakenteessa kuvataan yrityksen

omavaraisuutta ja sen kääntöpuolta eli velkaantumistasetta. Taseessa vieraan pääoman sitoumukset jaetaan lisäksi pitkäaikaisiksi (yli 1 vuotta) ja lyhytaikaisiksi, (enintään yhden vuoden) lainoiksi. Vieraan pääoman rahoittajia ovat muun muassa alla luetellut instituutiot. (Leppiniemi & Lounasmeri, 2017.)

Suomen rahoitusmarkkinoilla toimivat instituutiot ryhmitellään seuraavasti:

- Suomen Pankki
- Rahalaitokset
 - talletuspankit, otto- ja antolainausta (kuuluvat talletusten turvaamiseksi vakuusrahastosuojan piiriin)
 - osuuskauppojen säästökassat, harjoittavat vain ottolainausta (eivät kuulu vakuusrahastosuojan piiriin)
- Pääomamarkkinoilta varoja hankkivat luottolaitokset
- Varojaan sijoittavat instituutiot
- Julkisyhteisöt (valtio, kunnat ja sosiaaliturvarahastot)
- Markkinapaikkojen osake- ja joukkovelkakirja- sekä johdannaismarkkinat

Yrityksen rahoitus voi koostua myös välirahoituksesta, jolla tarkoitetaan sellaisia yritykseen sijoitetun rahoituksen muotoja, joita ei ole selvästi luokiteltavissa omaksi tai vieraaksi pääomaksi taloudellisen luonteensa perusteella. Tällaisia välimuotoja kutsutaan paitsi välirahoitukseksi myös hybrideiksi ja mezzanine- instrumenteiksi. Tavallisimpia välirahoitusmuotoja ovat optiolaina, vaihtovelkakirja, debentuurilaina, pääomalaina ja äänivallaton osake. (Leppiniemi & Lounasmeri, 2017.)

Ekonomisti Samuli Rikama, työ- ja elinkeinoministeriöstä, on tehnyt pk-yritysbarometrin, joka on julkaistu valtakunnallisesti. Raportissa kuvataan digitaalisesti suuntautuneiden pk-yritysten profiilia, suhdannenäkymiä, kansainvälistymistä, rahoitustilannetta ja digitalisoitumista. Pk-yritysbarometri perustuu yli 4000 pk-yrityksen edustajan vastauksiin ja täten kuvaa kattavasti suomalaisten pk-yritysten näkökulmia taloudellisesta toimintaympäristöstä sekä yritysten liiketoimintaan ja kehitysnäkymiin vaikuttavista tekijöistä. (Rikama 2015.)

Keskeiset näkökulmat pk-yritysten rahoitukseen liittyvistä seikoista olivat seuraavalaisia. Ulkopuolista rahoitusta haettiin sitä enemmän, mitä voimakkaammin yritys haki kasvua. Lisäksi kansainvälistä kauppaa käyvillä yrityksillä lainaa rahoituslaitoksilta oli joka toisella kyselyyn osallistuneella yrityksellä. Rahoitustarve oli kyselyn mukaan selkeästi suurin kasvuhakuisilla yrityksillä. (Rikama 2015.)

Raportin mukaan rahoitusta hakeneista yrityksistä noin kaksi kolmannesta haki vieraaksi pääomaksi pankkilainaa ja viidennessä yrityksistä haki rahoitusta muilta rahoituslaitoksilta. Julkista rahoitusta pk-yritykset hakivat raportin mukaan yleisimmin Finnverasta. Finnveraa harvemmin haettiin yritysrahoitusta ELY-keskukselta ja vielä harvemmin Tekesistä. Jopa yksityisiltä pääomasijoittajilta pk-yritykset olivat hakeneet rahoitusta hieman yleisemmin kuin Tekesiltä. Kasvuhakuisten ja kansainvälisten yritysten todettiin hakevan enemmän yritysrahoitusta Tekesistä. (Rikama 2015.)

Yritysrahoituksessa pankit ovat olleet perinteisesti keskeinen yritysrahoituksen lähde. Pankkien rinnalle ovat nousseet julkiset rahoituslaitokset sekä yksityiset pääomasijoittajat merkittävässä määrin. (Rikama 2015.)

Rahoittajan kannalta ihanteellisinta olisi, jos rahoitusta haettaisiin yritysten kannattaviin investointeihin, mahdollisesti kansainvälistymiseen ja kehittämistarpeisiin. Rikaman tekemän pk-yritysbarometrin mukaan yritykset kuitenkin hakivat ulkoista rahoitusta yleisimmin käyttöpääomaksi, johtuen mahdollisesti yleisestä taloudellisen tilanteen heikkoudesta tai epävarmuudesta. (Rikama 2015.)

4 RAHOITUSTA TARJOAVAT TAHOT

4.1 Pankki

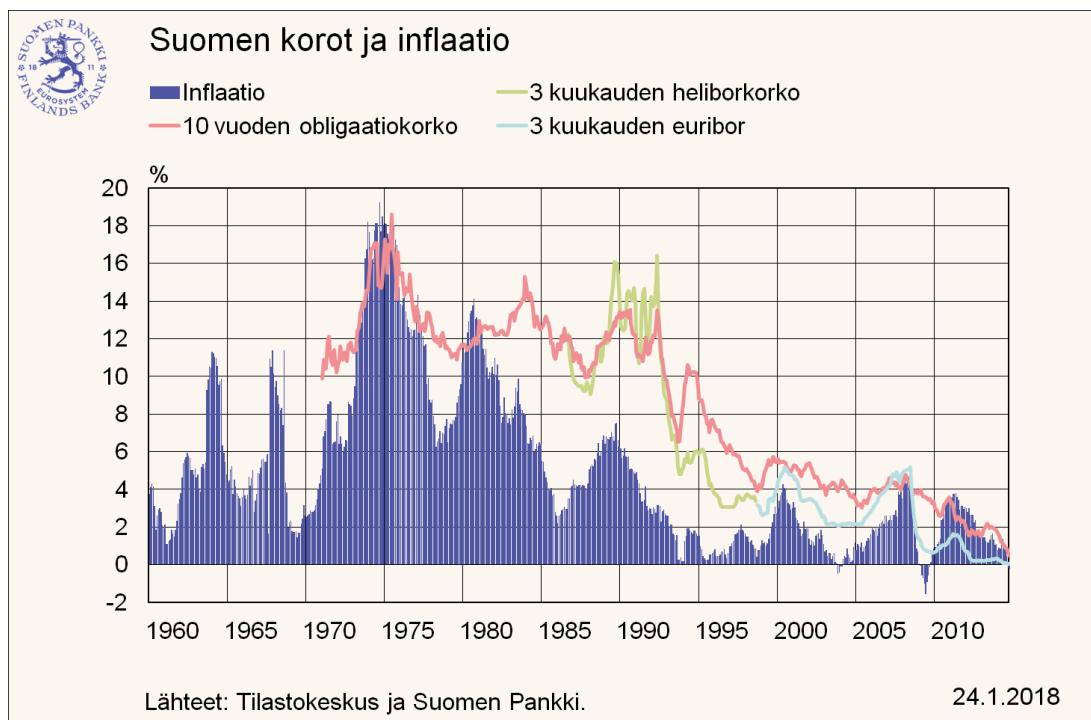
Aloittavan yrittäjän vieraan pääoman ulkopuolinen rahoittaja on usein pankki. Edellytykset pankkilainan saamiselle ovat uskottava liikeidea, toimintasuunnitelma, rahoituslaskelma ja vakuudet, joita ovat usein reaali- vakuudet tai erilaiset takaukset.

Pankki suosittelee vakuudeksi Finnveran tarjoamaa alkutakausta, jonka hakemisen pankki hoitaa yrittäjän puolesta. (Osuuspankin www-sivut 2017.)

Ylen uutisoinnin mukaan Suomen investointeja on vauhditettu käyntiin Euroopan strategisen investointirahaston tuella. Lainarahan saanti on alkanut vuodesta 2016 ja se on tarkoitettu suomalaisille pienille ja keskisuurille yrityksille. Investointirahaston suuruus on 150 miljoonaa ja takaus lainoille tulee EU:n strategisten investointien ESIR-rahastolta, ja välittäpankkina toimii OP Ryhmä. Investointirahoituksella on tarkoitus saada investoinnit nousuun, jotta talouskasvu käynnistyisi. (Ylen www-sivut 2017.)

4.1.1 Euriborkorko

Euriborkorko (Euro interbank offered rate) on euromaiden yhteinen viitekorko, jolla euroalueella parhaiksi luokitellut suurimmat pankit antavat toisilleen euromääräisiä lainoja. Euriborkorot lasketaan päivittäin euroalueen noin 40 parhaimmaksi luokiteltujen pankkien noteerausten perusteella. Suomesta on yksi pankki mukana laskennassa, Nordea. Euribor on Euroopan ja euroalueen tärkein viitekorko. (Suomen Pankin www-sivut 2018.)

Kuvio 2. Suomen korkojen ja inflaation vaihtelu vuosilta 1960-2015. (Suomen Pankin www-sivut 2018.)

Yllä olevassa kuviossa esitellään euriborkoron vaihtelua vuosilta 1960-2015. Kuvassa vihreällä viivalla on kuvattu 3 kuukauden heliborkorkoa, joka oli käytössä vuosina 1987-1998. Heliborkorko oli suomalainen päivittäin julkaistava viitekorko, jolla pankit lainasivat vakuudettomasti varoja toisille pankeille. Heliborkoron noteeraaminen päättyi vuoden 1998 lopussa, jonka jälkeen käytössä on ollut euroalueen yhteinen euriborkorko. Euriborkorkoa kuvaa sinisenä jatkuva viiva. Vuoden 1999 euriborkorko oli yli 3% ja ajoittain korko nousi vielä vuoteen 2008. Yleisen finanssikriisin jälkeen alkaen vuodesta 2008, euriborkorko on laskenut melko tasaisesti. Tällä hetkellä, tammikuun alussa vuonna 2018, 12 kuukauden euriborkorko on -0,187. (Suomen Pankin www-sivut 2018.)

4.1.2 Marginaalikorko

Marginaalikorko on lainaan liittyvän koron perusosa, joka ei sisällä viitekorkoa, kuten euriborkorkoa. Lainalle laskettava lainakorko muodostuu siis kahdesta korosta, marginaali- ja viitekorosta. Marginaalikorko on pankin itselleen laskema voitto tie-

tyllä asiakasriskillä. Marginaalikoron suuruus määritellään aina asiakaskohtaisesti. Lainaan kohdistuvan riskin suuruus vaikuttaa marginaalin hintaan, eli jos lainalla on hyvät vakuudet ja pankki katsoo riskitason pieneksi, silloin lainanhinta eli marginaali on asiakkaan kannalta edullinen. (Pankkiasiat www-sivut 2018.)

4.1.3 Lainalaskuri

Pankkien sivuilla on mahdollista laskea lainaan liittyviä laskelmia yritystä suunnitellessa. Laskelmat ovat kuitenkin suuntaa antavia, koron määrään vaikuttavat sekä asiakkaan riskiluokitus että päiväkohtainen euriborkorko ja pankin marginaalikorko.

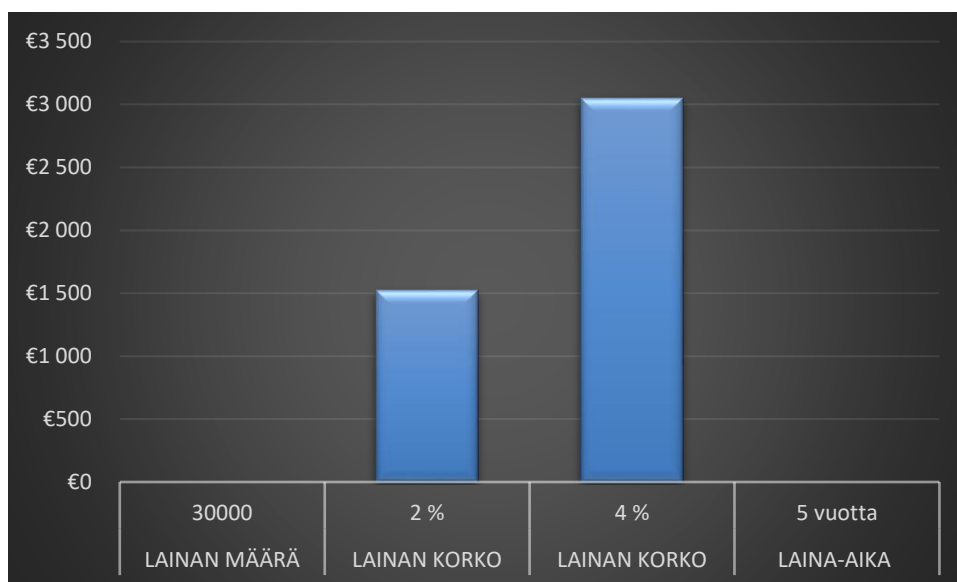
Alla olevassa taulukossa (taulukko 1) on esillä laskelma, joka on laskettu viiden vuoden laina-ajalle lainasumman ollessa 30.000 euroa. Laskelmassa on käytetty kahta eri kokonaiskorkoprosenttia (sisältää euriborviitekoron ja pankin marginaalikoron) ja lainan lyhennystapa on tasalyhenteinen kerran kuukaudessa.

Taulukko 1. Lainalaskelma (Nordean www-sivut 2018.)

LAINAN MÄÄRÄ €	30 000
LAINA-AIKA	5 vuotta
LYHENNYSVÄLI	1 kuukausi
LYHENNYSTAPA	tasalyhenteinen
LAINAN KORKO	2 %
MAKSUERÄT	60 kpl
ENSIMMÄINEN ERÄ	550 €
VIIMEINEN ERÄ	501 €
KULUT LAINA-AJALTA	1 522 €

LAINAN MÄÄRÄ €	30 000
LAINA-AIKA	5 vuotta
LYHENNYSVÄLI	1 kuukausi
LYHENNYSTAPA	tasalyhenteinen
LAINAN KORKO	4 %
MAKSUERÄT	60 kpl
ENSIMMÄINEN ERÄ	600 €
VIIMEINEN ERÄ	502 €
KULUT LAINA-AJALTA	3 050 €

Laskelmasta on helppo havaita lainan kokonaiskoron määrän vaikutus lainan kustannuksiin laina-ajalta. Alla olevassa kuviossa (kuvio 3) on esitetty pylväskaavion avulla, korkohinnan vaikutus koko lainan kustannuksiin.

Kuvio 3. Korkojen vaikutus lainan hintaan.

Lainan kokonaiskustannuksiin vaikuttavat niin korot, kulut kuin lyhennystapakin. Lainatarjouksia vertaillen kannattaa kiinnittää huomiota lainan todelliseen vuosikorkoon. Todellinen vuosikorko koostuu varsinaisen koron lisäksi muista lainasta aiheutuvista kuluista. (Finanssivalvonnan www-sivut 2018.)

4.2 Varjopankit

Varjopankki-termillä tarkoitetaan pankkitoiminnan tyypistä rahoitustoimintaa, joka on kuitenkin yleistä pankkitoimintaa koskevan sääntelyn ja pankkeja koskevien lakien ulkopuolella. Tällä tavalla kuvattua rahoitustoimintaa harjoittavat monet eri tahot, muun muassa yrityslainoja myöntävät yritykset, sijoitusrahastot, rahoitusyhtiöt ja pääomasijoittajat. Varjopankkitoimintaa ei toiminnan luonteen perusteella lueta varsinaiseksi pankkitoiminnaksi. Varjopankkitoiminta on erikoisesta nimestä hu-

olimatta laillista yritystoimintaa, joka on yleistymässä. (TalousSuomen www-sivut 2017.)

FSB:n (Financial Stability Board) mukaan varjopankki-termillä tarkoitetaan “pankkijärjestelmän ulkopuolisia luotonvälitysmarkkinoita” eli rahanlainausta joltakin muulta taholta kuin varsinaiselta pankilta. Kansainvälisen valuuttarahaston IMF:n mukaan varjopankkitoiminnan positiivisena puolena voidaan pitää sitä, että se laajentaa luotonsaannin mahdollisuuksia. (TalousSuomen www-sivut 2017.)

Yritysluoton saaminen perinteisestä pankista saattaa olla vaikeaa ja hidasta toimintaa. Lisäksi pankin yrityslaina ei ole aina halvin vaihtoehto, vaikka luotto myönnettäisiinkin. Viime vuosien yleinen taloudellinen tilanne on vaikuttanut negatiivisesti pankkien halukkuuteen myöntää yritysluottoja, osasyynä ovat pankkien vakavaraisuusvaatimukset ja muut lisääntyneet pankkien sääntelyt. Pankkisääntelyt ovat lisääntyneet merkittävästi vuoden 2008 finanssikriisin jälkeen. Puutteellista yritysrahoitusta paikkaamaan ovat tulleet uudet rahoitustarjoajat, varjopankit. Ne tarjoavat yritysluottoa nopeasti, jopa nettihakemuksella. Rahoittajasta riippuen lainamäärät, laina-ajat, korot ja lainaehdot vaihtelevat. Tarjoajia on monia, joten lainavertailu kannattaa. Varjopankkitoiminta on jo vakiinnuttanut käyttäjänsä ja tulee olemaan vahva yritysrahoitusmuoto myös tulevaisuudessa. (TalousSuomen www-sivut 2017.) Alla olevassa taulukossa (taulukko 2) on esitetty muutamia varjopankkien lainavaihtoehtoja yrityksille.

Taulukko 2. Varjopankit (TalousSuomen www-sivut 2017.)

	Yritysluotto.fi
LAINA	3 000 - 100 000€
LAINA-AIKA	1 -12 kk
LYHENNYS	kuukausittainen takaisinmaksu
KORKO	ei varsinaista korkoa, kuluna vain kiinteä toimitusmaksu
TAKAUS	edellyttää henkilökohtaisen takauksen, ei muita vakuuksia
EHDOT	ei muita ehtoja
UUSI YRITYS	KYLLÄ
	Ferratum Business
LAINA	2 000 - 250 000€
LAINA-AIKA	6 - 18 kk
LYHENNYS	tasalyhennys kuukausittain
KORKO	ei kerrota

TAKAUS	ei vakuuksia tai haastatteluja
EHDOT	yrittäjän pitää olla toiminut väh. 6 kk, liikevaihto väh. 75 000€ vuodessa
UUSI YRITYS	EI
	HaeNyt Yrityslaina
LAINA	30 000 - 3 000 000€
LAINA-AIKA	6 kk - 5 vuotta
LYHENNYS	ei kerrota
KORKO	lainakorko yksilöllinen
TAKAUS	ei kerrota
EHDOT	ei kerrota
UUSI YRITYS	OSITTAIN KYLLÄ
	Suomen Yrityslaina
LAINA	1 000 - 25 000€
LAINA-AIKA	1 - 6 kk
LYHENNYS	kuukausilyhennys
KORKO	keskimääräinen kuukausikulu 2% alkuperäisestä lainasummasta
TAKAUS	ei kerrota
EHDOT	kaupparekisteriin merkitty
UUSI YRITYS	EI
	Vauraus Suomen Yrityslainat
LAINA	20 000 - 5 000 000€
LAINA-AIKA	6 kk - 5 vuotta
LYHENNYS	kuukausi- tai kertalyhennys
KORKO	lainan hakija määrittelee itse koron, laina tarjotaan sen jälkeen sijoittajille
TAKAUS	ei tarvita vakuuksia
EHDOT	tarvitaan tilinpäätös yms.
UUSI YRITYS	KYLLÄ
	FIN yritysrahoitus Oy
LAINA	2 000-10 000€
LAINA-AIKA	6 kk - 24 kk
LYHENNYS	kuukausittain
KORKO	ei ilmoitettu
TAKAUS	vähintään 1 yrityksen vastuuhenkilö, henkilötakaus
EHDOT	kaupparekisteriin merkitty
UUSI YRITYS	KYLLÄ

4.3 Vakuutusyhtiön myöntämät lainat

Yritys voi hajauttaa rahoitustaan myös työeläkeyhtiöiden tarjoamilla pitkäaikaisilla lainoilla, joita saa joko kiinteäkorkoisena tai vaihtuvalla korolla. Yritykselle on kan-

nattavaa hajauttaa ainakin osa rahoituksestaan pitkäaikaisiin lainoihin. (Elon www-sivut 2017.)

TyEL on lyhenne lakisääteisestä työeläkevakuutuksesta, joka takaa työntekijälle työeläketurvan. Työeläkevakuutuksen maksaa työnantaja. Yrityksen on mahdollista hakea TyEL-takaisinlainausta, joka perustuu työntekijän eläkelakiin. Osa asiakkaan maksamista TyEL-maksuista rahastoituu ja kertyneestä rahastosta voidaan myöntää takaisinlainaus. Takaisinlainaus on mahdollista, kun TyEL-vakuutus on voimassa ja lainattavaa rahastoa on kertynyt vähintään 5 000 euroa. Takaisinlainausta hakiessa yrityksen tulee ensin selvittää omasta työeläkeyhtiöstään lainattavissa olevan rahaston suuruus. (Elon www-sivut 2017.)

TyEL-takaisinlainoille vaaditaan turvaavaa vakuutta. Turvaavaksi vakuudeksi luetaan esimerkiksi vakavaraisen kotimaisen pankin tai vakuutusyhtiön takaus, Finntian, valtion tai kunnan takaukset ja Garantian takausvakuutus. Laina-aika takaisinlainoille on 1-10 vuotta ja lainaa lyhennetään pääsääntöisesti kaksi kertaa vuodessa tasalyhenteisesti. Lainan korko on kiinteä- tai vaihtuvakorkoinen. Viitekorkona käytetään TyEL-lainakorkoa ja korkoon lisätään marginaali, joka määräytyy vakuuden mukaan. Lainan hakuprosessi vie aikaa, joten TyEL-takaisinlainaa kannattaa hakea hyvissä ajoin ennen rahoituksen tarvetta. (Elon www-sivut 2017.)

Yrityksen käyttöpääoman rahoitukseen, investointeihin tai vaikkapa yritysjärjestelyiden rahoitukseen on mahdollista hakea myös niin sanottua sijoituslainaa, joita vakuutusyhtiöt myöntävät. Sijoituslainan laina-aikaa myönnetään 1-10 vuodelle. Kuten takaisinlainan, myös sijoituslainan korko perustuu TyEL:in viitekorkoon ja asiakaskohtaiseen marginaaliin. Kokonaiskorkoon vaikuttavat yrityksen luottokelpoisuus, laina-aika, taloudellinen tilanne ja tarjottu vakuus. (Elon www-sivut 2017.)

4.4 Bisnesenkelit

Bisnesenkelisijoittamisella tarkoitetaan yksityishenkilön tekemää pääomasijoitusta listaamattomaan potentiaaliseen kasvuyritykseen. Bisnesenkelisijoittaja on yleensä

kokenut yritysmaailman henkilö, joka sijoittamisen lisäksi haluaa osallistua sijoituskohdeyrityksen päätöksentekoon. (Holopainen 2017, 222.)

Suomen Bisnesenkelit ry, on Suomen ensimmäinen yksityisten pääomasijoittajien yhdistys. Bisnesenkelit koostuvat yksityisistä pääomasijoittajista ja kanssaryrittäjistä, jotka sijoittavat kasvuyrityksiin, pääasiallisesti oman pääoman ehtoisesti. Tyypillinen bisnesenkeli sijoittaa kiinnostavaan kohdeyritykseen 10.000 -150.000 euroa ja sijoituksen kesto on 2 – 4 vuotta. Kohdeyritys hyötyy sijoitetun pääoman lisäksi bisnesenkelin osaamisesta ja verkostosta. Useimmiten bisnesenkelit ovat kohdeyrityksen hallituksen jäseninä ja auttavat sijoituskohdetta yhteistyösuhteiden ja kontaktiverkoston luomisessa. Suomen Bisnesenkelit ry:n yhdistyksessä kohtaavat yksityiset pääomasijoittajat, pääomasijoittamisesta kiinnostuneet henkilöt, lisärahoitusta etsivät kasvuyritykset, paikalliset suuryritykset, liike-elämän tukioorganisaatiot ja innovatiiviset keksijät. (Suomen Bisnesenkelit ry:n www-sivut 2017.)

Yhdistyksen tavoitteena on luoda yrittäjyydelle ja yksityissijoittamiselle suotuisa ilmapiiri. Bisnesenkelien yksityisten pääomasijoitusten myötä kasvuyritysten rahoitusmahdollisuudet lisääntyvät. Bisnesenkeleiden toiminta tukee uusien kasvuyritysten syntymistä ja luo aktiivisen yhteistyöverkoston kanssaryittäjien ja rahoittajien välille. Bisnesenkelit ovat myös tukemassa kasvuyritysten kansainvälistymistä. Yhdistyksen kautta sijoittajille esitellään sijoituskelpoisia yrityksiä ja innovatiivisia ideoita. Yrittäjän on mahdollista saada rahoituksen lisäksi asiantuntevaa palautetta ideoistaan ja liiketoimintasuunnitelmastaan. Suomen Bisnesenkelit ovat yhteiskunnallisesti aktiivisia ja pyrkivät vaikuttamaan viranomaisiin ja poliitikkoihin lähestymällä heitä lausunnoilla ja aloitteilla sekä kutsumalla heitä yhdistyksen tilaisuuksiin. Yhdistys järjestää yksityissijoittamiseen liittyvää koulutusta ja tapah-tumia sijoittajille, yrittäjille ja yhteistyökumppaneille. (Suomen Bisnenkelit ry:n www-sivut 2017.)

4.5 Finnish Business Angels Network

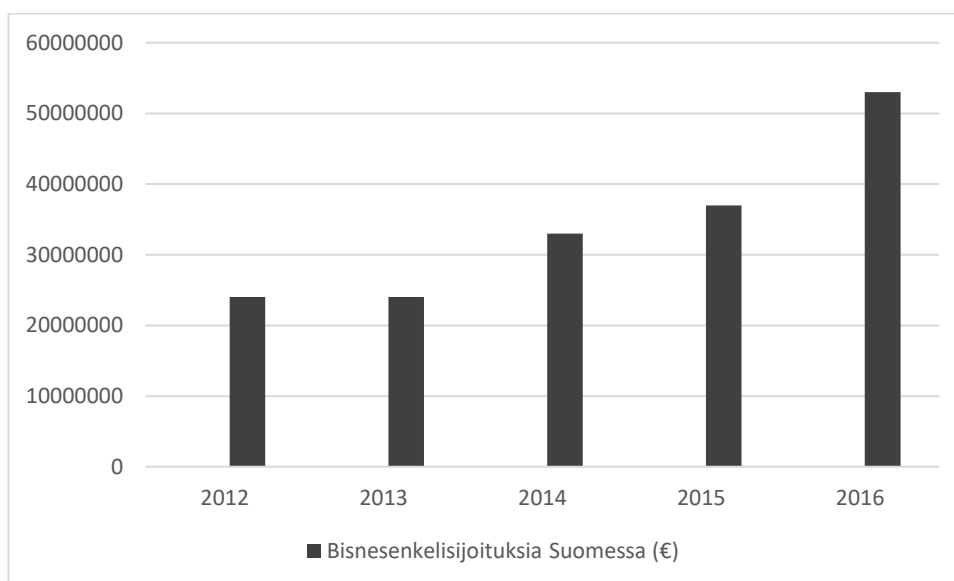
Kotimaisista bisnesenkeleistä koostuva FiBAN (Finnish Business Angels Network) on voittoa tavoittelematon yhdistys, jonka tavoitteena on edistää yksityishenkilöiden

sijoittamista potentiaalisiin listaamattomiin kasvuyrityksiin. FiBAN on yksi maailman suurimmista ja aktiivisimmista bisnesenkeliverkostoista ja jäsenenä Euroopan bisnesenkelijärjestössä EBAN (European Business Angels Investment). Suomessa FiBAN -yhdistys on perustettu vuonna 2010. (FiBAN www-sivut 2017.)

Taulukko 3. Bisnesenkeleiden sijoittaminen Suomessa (FiBAN www-sivut 2017.)

	2012	2013	2014	2015	2016
Bisnesenkeli-sijoituksia Suomessa (€)	24M	24M	33M	37M	53M
Sijoittaminen start-up yrityksiin	n. 100	n. 200	238	322	324
Sijoituksen keskiarvo (€)	60.000	49.000	68.000	54.200	72.600
Mediaani keskiarvo (€)	30.000	25.000	25.000	20.000	20.000

Taulukko 3 esittää miten paljon bisnesenkeli ovat sijoittaneet Suomessa viimeisen viiden vuoden aikana. Sijoittaminen on ollut nousujohteista ja vuosien 2015-2016 välillä kokonaissumma kasvoi lähes 43%. Vuoteen 2012 verrattuna bisnesenkeleiden sijoittaminen start-up yrityksiin on kasvanut noin kolminkertaiseksi vuoden 2016 loppuun mennessä. Sijoitusten keskiarvo yritystä kohden oli 72.600 euroa vuonna 2016. (FiBAN www-sivut 2017.)

Kuvio 4. Bisnesenkeli-sijoitusten kehitys Suomessa (FiBAN www-sivut 2017.)

Yllä olevassa kuviossa (kuvio 4) on kuvattu bisnesenkeli-sijoitusten kasvava kehitys start-up yrityksiin viiden vuoden ajalta. Kuviossa nähdään selkeästi sijoitusten määrän kasvu. Sijoitusten määrä vuonna 2012 oli 24M euroa ja vastaavasti vuonna 2016 sijoitusten määrä oli jo 53M euroa. Suurin kasvu sijoitusten määrässä on tapahtunut vuosien 2015-2016 välillä, jolloin sijoitusten määrä kasvoi 37M eurosta 53M euroon, kokonaissumma kasvoi lähes 43 prosenttia. (FiBAN www-sivut 2017.)

4.6 Pääomasijoittajat

Alkavan yrittäjän on mahdollista saada rahoitusta myös pääomasijoittajilta. Pääomasijoittajat tekevät sijoituksia yrityksiin, jotka ovat julkisesti noteerattomia ja joilla on hyvät kehittymismahdollisuudet. Pääomasijoittajien sijoitukset ovat yleensä melko suuria summia, noin 100.000 eurosta 5 miljoonaan euroa ja ne tehdään merkitsemällä osakkeita osakepääoman korotuksessa tai vaihtovelkakirjana. Pääomasijoittajan tarkoitus on olla vähemmistö-sijoittaja yrityksessä ja enemmistön yrityksestä omistaa yrittäjä. Pääomasijoittaja ei ole pysyvä omistaja, vaan hänen tavoitteena on saada sijoittamilleen varoilleen riittävä tuotto. Sijoitusaika on yleisimmin 3 – 5 vuotta ja tuotto-odotus määräytyy sijoituksen riskin mukaan. (Holopainen 2017, 219-220.)

Pääomasijoituksesta on etuja aloittavalle yritykselle. Pääomasijoittaja tulee osaksi yrityksen omistajia sovitulla omistajuusosuudellaan ja ottaa näin osaa myös yrityksen riskeihin. Vastaavasti hän saa palkkionsa tuoton muodossa yrityksen menestymisen myötä. Pääomasijoituksen etu yritykselle on se, että tulorahoituksen voi käyttää liiketoiminnan kehittämiseen ja rahoitusta ei tarvitse lyhentää sijoitusaikana. Pääomasijoituksesta ei koidu yritykselle korkokuluja, eikä vakuuksia tarvita. Yrityksen vakavaraisuus paranee pääomasijoituksen myötä. (Holopainen 2017, 220.)

Suurin osa pääomasijoittajista tekee sijoituksia monelle toimialalle, mutta on myös monia pääomasijoittajia jotka ovat erikoistuneet vain jollekin tietylle toimialalle, kuten bioteknologia tai ICT-sektori. Lisäksi on olemassa pääomasijoittajia, jotka ovat erikoistuneet nimenomaan aloittelevien yritysten pääomarahoitukseen, jolloin si-

joitussummatkin ovat pienempiä. Pääomasijoitusyhtiöitä pienempiä sijoituksia tekevät kuitenkin bisnesenkelit, jotka ovat yksityissijoittajia. (Holopainen 2017, 221.)

4.7 Joukkorahoitus

Markkinoilla on paljon hyviä liikeideoita ja aloittavia yrityksiä, joiden voi olla vaikeaa tai mahdotonta saada rahoitusta perinteisistä rahoituslähteistä. Joukkorahoitus on yksi vaihtoehto saada rahoitusta pienelle tai keskisuurelle yritykselle. Joukkorahoituksella kerätään rahoitus suurelta yleisöltä tiettyyn hankkeeseen. Rahoituksen keräys tapahtuu internetissä toimivien palvelualustojen kautta pieninä summina. Rahoituksen kohteena voi olla erilaiset palvelut, tuotteet, yhteisöt, yritykset tai projektit. Rahoittajana voi olla kuka tahansa ja rahoitukseen voi osallistua milloin tahansa keräyskampanjan aikana. (Holopainen 2017, 223.)

Joukkorahoitus soveltuu erityisen hyvin startup-yritysten alkuvaiheen rahoittamiseen. Joukkorahoituksen muotoja ovat osake- ja lainapohjainen sekä vastikepohjainen ennakkomyyntiin perustuva joukkorahoitus. Joukkorahoitusta säätelee Suomessa muun muassa kuluttajansuojalaki, osakeyhtiö-, ja arvopaperimarkkinalaki sekä keräys- ja rahoitusmarkkinalaki. Joukkorahoitusta haetaan useimmiten internetissä olevien joukkorahoituspalvelujen kautta. Yrityksen pitää täyttää kriteerit, joita rahoitusta välittävät alustat vaativat. Rahoituskampanja käynnistyy kun hyväksytty yritys on rekisteröitynyt palveluun, jonka jälkeen yrittäjä tekee oman projektisivun. Rahoituspalvelusta perii palvelustaan listausmaksun, joka on 500 euroa. Joukkorahoituskampanja vaatii rahoitusta hakevalta yrittäjältä paljon työtä ja yrittäjän pitää tuntea kohderyhmänsä hyvin onnistuakseen kampanjoinnissa. Onnistuneita joukkorahoituskohdeita ovat olleet esimerkiksi yksityiset ravintolat ja panimot, jotka ovat kohdentaneet rahoituskampanjan kuluttaja-asiakkailleen. Lisäksi joukkorahoitusjoittajat ovat olleet kiinnostuneita erilaisille ammattiryhmille tai muille yrityksille suunnatuista kampanjoista, joista kärkeen nousevat teknologiabisnekset. (Holopainen 2017, 223-224.)

Joukkorahoituspalveluita:

- [Invesdor.com](https://www.invesdor.com)

Osake- ja velkapohjaiset joukkorahoitukset. Ensimmäinen joukkorahoituspalvelu, joka on saanut Euroopan talousalueen laajuisen sijoituspalvelutoimiluvan. Toimii Suomen lisäksi Isossa-Britanniassa, Ruotsissa, Norjassa ja Tanskassa.

- [Fundu.fi](https://www.fundu.fi)

Käyttöpääomavainoja ja lainoja projekteihin, joita tukee julkinen rahoittaja kuten Tekes tai ELY-keskus.

- [Kansalaisrahoitus.fi](https://www.kansalaisrahoitus.fi)

Palvelun tavoitteena on yhdistää pääomaratkaisua etsivä yritys ja sijoituskohdetta etsivä sijoittaja.

- [Mesenaatti.me](https://www.mesenaatti.me)

Palvelu tarjoaa yritykselle vastikkeellisia joukkorahoituskampanjoita. Rahoittajille tarjottavat vastikkeet voivat olla esimerkiksi elämyksiä, palveluja tai tuotteita. Juridisesti vastikkeellisella joukkorahoituskampanjalla tarkoitetaan rahoituksen hankintaa ennakkomyynnillä.

- [Yrityslainat.fi](https://www.yrityslainat.fi)

Vauraus Suomi Oy:n ylläpitämä Yrityslainat.fi välittää lainarahoitusta pk-yrityksille. Palvelu yhdistää lainarahoitusta hakevat yritykset ja korkotuottoa odottavat sijoittajat. Palvelu tarjoaa lainanottajille 6 kuukauden – 5 vuoden laina-aikoja. Lainojen korot määräytyvät yrityksen luottoluokituksen mukaan. (Holopainen 2017, 224-225.)

5 JULKISET RAHOITUSLÄHTEET

Aloittavan yrittäjän on mahdollista saada rahoitustukea myös julkisilta rahoituslähteiltä. Alkurahoitusta yrityksen toiminnan alkuun tarjoavat yksityisten rahoittajien lisäksi valtio- tai kuntaomisteiset laitokset, kuten TE-palvelut, Finnvera, Tekes ja ELY-keskus.

5.1 Työ- ja elinkeinopalvelut (TE-toimisto)

Starttirahan tarkoitus on edistää ja mahdollistaa uutta yritystoimintaa ja lisätä työllistymistä. Starttirahan tarkoitus on turvata yrittäjän toimeentulo yrityksen alkuvaiheessa, jolloin tulorahoitusta ei vielä ole. Starttiraha on harkinnanvarainen tuki, jota voidaan myöntää enintään 12 kuukaudeksi yritystoiminnan käynnistys- ja vakiinnuttamisvaiheessa. Starttirahapäätös tehdään jaksoittain ja ensimmäisen jakson pituus on 6 kuukautta. Tämän jälkeen yrittäjän on haettava starttirahalle jatkoa, jonka pituus on enintään 6 kuukautta. (Uusyrityskeskuksen perustamisopas 2017, 23.)

Tuen myöntämiselle on edellytyksiä. Ehdoton edellytys on, että yritystoimintaa ei ole aloitettu ennen kuin TE-toimisto on tehnyt päätöksen starttirahasta. TE-toimisto selvittää starttirahan hakijan sopivuuden yrittäjäksi. Tuen saamisen edellytyksiä ovat muun muassa yrittäjän riittävät valmiudet yritystoimintaan, päätoiminen yrittäjäyys ja tuen tarpeellisuus toimeentulon kannalta. Lisäksi yrityksellä tulee olla mahdollisuudet jatkuvaan ja kannattavaan liiketoimintaan. TE-toimisto arvioi saman toimialan yritysten kilpailutilanteen ja uuden yritystoiminnan tarvetta paikkakunnalle starttiraha päätöstä tehdessään. Starttiraha muodostuu perustuesta, joka on 32,40 euroa päivässä ja sitä maksetaan viideltä päivästä viikossa vuonna 2017. Tuki maksetaan jälkikäteen kuukausittain saajan tekemän maksatushakemuksen perusteella. (TE-palvelut [www-sivut](http://www.sivut) 2017.)

5.2 Uusyrityskeskus

Hakiessa starttirahaa otetaan yhteyttä TE-toimistoon jo yritystoimintaa suunniteltaessa. Uutta yritystä suunnitteleva henkilö voi ottaa yhteyttä myös paikalliseen Uusyrityskeskukseen, jossa yritysneuvojat ovat tukena aloittavalle yrittäjälle. Uusyrityskeskuksia on ympäri Suomen, yhteensä 84 palvelupistettä. Uusyrityskeskuksissa palvelevat yritysneuvojat ja -asiantuntijat. Yritysneuvojalta on mahdollista saada lausunto starttirahapäätöksen tueksi TE-toimistolle. Yritysneuvojan laatima lausunto sisältää tietoa aiotun yritystoiminnan edellytyksistä ja liiketoiminnan kannattavuudesta. (Uusyrityskeskuksen www-sivut 2017.) Alla olevassa kuviossa (kuvio 5) on esitetty tapahtumakulku aloittavan yrittäjän ottaessa yhteyttä Uusyrityskeskukseen.

UUSYRITYSKESKUKSEN TOIMINTAMALLI:

YHTEYDENOTTO UUSYRITYSKESKUKSEEN

NEUVONTATAPAAMISET

ASIAANTUNTIJAKÄYNNIT

YHTEENVETO JA LAUSUNNOT

LIIKETOIMINTASUUNNITELMA

YRITYKSEN PERUSTAMINEN

JATKOSEURANTA JA MAHDOLLINEN KEHITTÄMINEN

Kuvio 5. Uusyrityskeskuksen toimintamalli (Uusyrityskeskuksen www-sivut 2017.)

5.3 Finnvera

Finnvera on valtion omistama erityisrahoittaja, joka tarjoaa rahoitusta niin yritystoiminnan alkuun kuin kasvuun, kansainvälistymiseen ja viennin riskeiltä suojautumiseen. Finnvera tarjoaa lainoja, takauksia ja vientitakuita tavoitteenaan suomalaisten yritysten kilpailukyvyn kasvattaminen. Lisäksi tavoitteena on aloittavan yritystoiminnan lisääminen, viennin edistäminen ja yritysten kansainvälistyminen. Rahoituksiin sisältyvää riskiä Finnvera jakaa muiden rahoituslähteiden kanssa. Finnvera noudattaa toiminnassaan sitä koskevaa erityislainsäädäntöä ja valtion asettamia elinkeino- ja omistajapoliittisia tavoitteita. Finnvera on Suomen virallinen vientitakuulaitos Export Credit Agency (ECA). (Finnveran www-sivut 2017.)

Aloittavan yrittäjän on mahdollista saada lainarahoitus suoraan Finnveralta. Lainarahoituksen vähimmäismäärä on 10.000 euroa. Jos rahoituksen tarve on yli 50.000 euroa, hankkeeseen tarvitaan myös muita rahoittajia, kuten pankki ja riittävä omarahoitusosuus. Tästä johtuen yritystä perustettaessa alkurahoituksen suuruus vaikuttaa siihen, voiko Finnvera toimia alkurahoituksen ainoana rahoittajana. Rahoitustarpeen suuruus selviää suunnitelmavaiheen rahoitus- ja liiketoimintasuunnitelman laatimisen yhteydessä. Vaadittavan omarahoitusosuuden suuruus vaihtelee yrityskohtaisesti. Tyypillisesti Finnvera edellyttää omarahoitusosuudeksi 10-15 prosenttia rahoitustarpeen määrästä. (Finnveran www-sivut 2017.)

Finnvera toimii myös takaajana, jos aloittavalta yritykseltä puuttuu pankin edellyttämä vakuus. Tätä kutsutaan nimellä *alkutakaus*, jonka pankki hakee yrittäjän puolesta Finnveralta. Pankin tekemä alkutakaus-hakemus käsitellään muutamassa päivässä ja lainan ehdot sekä takaisinmaksu määräytyvät pankin kanssa sovitun lainasopimuksen mukaisesti. Pienten yritysten rahoituksessa laina-aika on yleensä 1+4 vuotta, jolloin ensimmäisenä vuonna maksetaan vain korkoja ja lyhennysten maksaminen alkaa toisena vuonna. Finnveran myöntämän alkutakauksen osuus voi olla korkeintaan 80 prosenttia pankin myöntämästä lainasta ja takauksen kokonaismäärä voi olla enintään 80.000 euroa. (Finnveran www-sivut 2017.)

Finnveran rahoituksen hakeminen on nopeaa ja helppoa Finnveran sähköisessä asiointipalvelussa. Palveluun kirjautuminen vaatii henkilökohtaiset pankkitunnukset. Finnvera tekee selvityksen yrityksen toimintaedellytyksistä ja kannattavuudesta. Selvityksessä otetaan huomioon yrityksen tavoitteet, paikallinen kilpailu- ja markkinatilanne sekä liiketoiminnan vaatima kokonaisrahoituksen ja omarahoitusosuuden määrä. Uusyrityskeskusten tekemä puoltava lausunto nopeuttaa rahoitushakemuksen käsittelyä Finnverassa. Rahoitusta voi hakea jo ennen yrityksen perustamista, mutta myönnettyä lainaa voi nostaa vasta kun yritys on perustettu ja sillä on y-tunnus. (Finnveran www-sivut 2017.)

Finnvera perii myöntämästään lainarahoituksesta korkoa, joka koostuu viitekorosta ja marginaalista. Lainojen viitekorkona käytetään kuuden kuukauden euribor-korkoa. Marginaalin suuruus vaihtelee ja perustuu yrityksen riskiluokitukseen sekä käytettävissä olevien vakuuksien määrään. Takauksista Finnvera perii takausprovisiota. Perittävän takausprovision suuruus määräytyy samoilla periaatteilla kuin lainojen marginaali. Finnveran ilmoittama palveluhinnasto sisältää yleisimmät veloitettavat kulut ja palkkiot ja on voimassa toistaiseksi. (Finnveran www-sivut 2017.)

5.4 Tekes

Innovaatorahoituskeskus Tekes on yritysten, yliopistojen, korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten haastavien tutkimus- ja kehitysprojektien ja innovaatiotoiminnan sekä rahoittaja että aktivoija. Tekesin toiminta perustuu yritysten tukemiseen, joista koko

yhteiskunta hyötyy. Tekes auttaa yrityksiä jalostamaan kehittämiskelpoiset ideat liiketoiminnaksi tarjoamalla asiantuntijapalveluita ja rahoitusta. Tekesin toiminta perustuu yritysten kansainvälisyyden edistämiseen, tuotannon ja viennin kasvattamiseen, luoden samalla perustaa työllisyydelle ja yhteiskunnan hyvinvoinnille. (Tekesin www-sivut 2017.)

Aloittavalle yritykselle Tekes tarjoaa Tempo-rahoitusta, joka on tarkoitettu alle 5-vuotiaille yrityksille. Tempo-rahoitus on tarkoitettu vientiin tähtääville startup-yrityksille, joiden tuote- tai palveluidealla on kilpailuetua valitulla markkina-alueella. Rahoituksen avulla yritys voi testata liiketoimintakonseptin toimivuutta ja selvittää kysyntää tuotteelle ennen vientimarkkinoille menoa. Tempo-rahoituksen edellytyksenä on 2-5 selkeää ja mitattavaa päämäärää, joihin rahoituksella pyritään. Päämäärät valitaan yrityksen lähtökohtiin sopiviksi niin, että ne edistävät kasvua ja kansainvälistymistä. Yrityksen päämääriä voivat olla esimerkiksi:

- Liikevaihdon kasvattaminen
- Asiakasmäärien kehittyminen
- Kumppaniverkoston vahvistaminen
- Tuotteen ominaisuuksien valmistuminen
- Rahoitusjärjestelyjen eteneminen

Päämäärien toteutuminen on tärkeä tekijä, kun arvioidaan mahdollista seuraavan vaiheen rahoitusta. (Tekesin www-sivut 2017.)

Tekesin Tempo-rahoituksen määrä on enintään 50.000 euroa. Tekesin rahoitus voi kattaa 75 % projektin tai hankkeen kokonaisbudjetista. Tekesin rahoitus on avustusta, jota ei tarvitse maksaa takaisin. Käytännössä Tekes maksaa hyväksytyn rahoituspäätöksen jälkeen 70 % rahoituksen määrästä, enintään kuitenkin 35.000 euroa, ja loppuosan projektin tai hankkeen loppuraportin yhteydessä. Tempo-rahoitus edellyttää yritykseltä 30.000 euron oman pääoman ehtoista rahoitusta yrityksen projektin tai hankkeen omarahoitukseksi. (Tekesin www-sivut 2017.)

Tekesin rahoituksen yleisissä ehdoissa kerrotaan, että kun rahoituksen saaja tiedottaa projektistaan tai sen tuloksista, saajan on myös kerrottava, että Tekes on rahoittanut projektia. Tekes voi tarvita rahoituksen maksamista ja valvontaa varten tietoja myös viranomaisilta, kuten Verohallinnolta, ja rahoittajilta, kuten pankeilta ja Finnveralta. Rahoituksen saaja suostuu näihin ehtoihin hyväksyessään rahoituspäätöksen. Tekes seuraa yrityksen kustannuksia, joten rahoituksen saajan on järjestettävä kirjanpito ns. niin, että projektista aiheutuneet kustannukset voidaan yksilöidä ja niiden yhteys voidaan kirjanpidossa todentaa. Tuntiseurantaa Tekes ei vaadi, mutta tarvittaessa rahoituksen saajan on pystyttävä osoittamaan projektille työtä tehneet henkilöt ja heille maksetut ennakonpidätyksen alaiset palkat. (Tekesin www-sivut 2017.)

5.5 ELY-keskus

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset (ELY-keskus) hoitavat valtionhallinnon alueellisia toimeenpano- ja kehittämistehtäviä. ELY-keskukset kehittävät ja tukevat taloudellisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestävästä kehitystä yhteistyössä maakuntien liittojen kanssa. ELY-keskus koostuu kolmesta vastuualueesta; elinkeinot (työvoima ja osaaminen), liikenne ja infrastruktuuri sekä ympäristö ja luonnonvarat. (ELY-keskuksen www-sivut 2017.)

ELY-keskus tarjoaa yrityksille kehittämisavustusta, jolla on tarkoitus tukea yrityksen kokonaisvaltaista kehittymistä sekä luoda parempia toimintaedellytyksiä yrityksen kannattavuudelle. Kehittämisavustusta myönnetään pk-yritysten kehittämistoimintoihin, yrityksen alkutoimintoihin, investointeihin ja kasvuhankkeisiin. Erityisesti avustusta myönnetään yritysten kansainvälistymiseen. (ELY-keskuksen www-sivut 2017.)

Kehittämisavustuksen saadakseen yrityksellä pitää olla halua kehittää liiketoimintaansa sekä valmiutta tarttua uusiin liiketoimintamahdollisuuksiin. Uusilla liiketoimintamahdollisuuksilla tarkoitetaan tarvetta toimia kannattavammin muuttuneilla markkinoilla, kansainvälistymistä tai kasvun vahvistamista. ELY-keskus myöntää kehittämisavustusta pk-yrityksille, joilla on kannattavan toiminnan edellytykset ja riittävästi omia resursseja kilpailukykyä parantaviin kehittämis-

toimenpiteisiin. Yrityksellä pitää olla omaa pääomaa tai muuta rahoitusta vähintään puolet kehittämishankkeesta. ELY-keskuksen kehittämisavustus on harkinnanvaraista valtionavustusta. (ELY-keskuksen www-sivut 2017.)

Kehittämisavustusta on mahdollista saada uuden yrityksen luomiseen tai kehittää jo olemassa olevaa liiketoimintaa. Avustuksen myöntämiselle perusteet ovat myös vienti- ja kansainvälistymismahdollisuuksien parantaminen tai kasvun kehittäminen. Kehittämisavustuksen saadakseen yrityksen on laadittava kehittämishanketta koskeva hankesuunnitelma, joka sisältää suunnitellut toimenpiteet aikatauluineen, kustannuksineen sekä tavoiteltavat tulokset hankkeelle. Hankkeen tulee olla merkittävästi kilpailukykyinen. Hankesuunnitelmaa voi käydä läpi yhdessä ELY-keskuksen asiantuntijan kanssa hakemuksen laadintavaiheessa. Alla olevassa kuviossa (kuvio 6) on nähtävillä ELY-keskuksen kehittämisavustuksen hakemusprosessi.

Kuvio 6. ELY-keskuksen hakemusprosessi kehittämisavustuksen myöntämiselle. (ELY-keskuksen www-sivut 2017.)

Yllä olevassa kuviossa esitetään miten kehittämisavustuksen hakuprosessi etenee vaiheittain. Alustavan suunnitelman valmistuttua on hyvä olla yhteydessä ELY-

keskuksen asiantuntijaan. Alustavien valmisteluiden jälkeen tehdään hakemus, jonka liitteenä on hankesuunnitelma. Hankesuunnitelma sisältää toimenpiteet aikatauluineen sekä hankkeen tavoitteet ja mahdolliset investoinnit. ELY-keskuksen asiantuntijat tekevät avustuspäätöksen hankesuunnitelman perusteella ja mikäli päätös on myönteinen, voidaan hanke aloittaa. Kehittämisavustukselle haetaan vielä erikseen maksatuslupa, josta yritys saa erillisen päätöksen. Hankkeen toteutumisen jälkeen on tehtävä vielä loppuraportit ELY-keskukselle. (ELY-keskuksen www-sivut 2017.)

6 EMPIRIAOSUUS – HAASTATTELUT

6.1 Uusyrityskeskus Potkuri

Uusyrityskeskus Potkurissa haastattelin yritysneuvojaa koskien aloittavan yrityksen rahoitusta. Haastattelun lopputulos on tiivistetty ennalta tiedetyn aihepiirin kysymysten mukaisesti. Alkuasetelmana pidettiin tilannetta, jossa aloittava yrittäjä tarvitsee 30.000 euron alkurahoituksen yritykselleen.

Yrityksen perustamista suunnitellessa on hyvä käydä läpi tärkeitä yrityksen perustamiseen liittyviä asioita yritysneuvojan kanssa. Yritysneuvoja tarjoaa apuaan jo suunnitteluvaiheessa käymällä läpi jo olemassa olevaa yritysideaa tai miettimällä uutta yritysidea yhdessä asiakkaan kanssa. Hyvän yritysideoan jälkeen on aika pohtia liiketoimintasuunnitelmaa.

Liiketoimintasuunnitelma on tärkein työkalu yritystä perustettaessa. Liiketoimintasuunnitelman laatimiseen yritysneuvojan tuki ja tiedot ovat olleellisia perusteellisen ja toimivan suunnitelman toteutumiselle. Liiketoimintasuunnitelmaa tehdessä pohditaan yrityksen kannattavuutta monelta näkökannalta, kuten yrittäjän omia vahvuuksia ja yrityksen todellisia toimintoja, jotka mahdollistavat kannattavan liiketoiminnan. Lisäksi käydään läpi yrityksen kirjanpitoon liittyviä asioita sekä yritykseen liittyviä pakollisia lain edellyttämiä velvollisuuksia. Liiketoimintasuunnitelmaan sisältyy myös rahoituslaskelma, johon lasketaan kaikki yrityksen pe-

rustamiseen vaadittavat kulut alkuhankinnoista sekä yritykselle kuukausittain aiheutuvat kulut pakollisista menoista, kuten vuokrat, vakuutukset, palkat ja verot.

Yritystä perustettaessa rahoitusta tarvitaan. Jos omapääoma ei kata koko rahoituslaskelman mukaista tarvetta, tarvitaan vierasta pääomaa. Jos yrityksen rahoitustarve on kymmeniä tuhansia, ei rahoituksen tarjoajia ole kovin monia. Käytännössä yrityksen rahoittajia ovat pankit ja Finnvera. Finnvera tarjoaa yrityksille sekä lainaa että alkutakausta pankkilainalle. Yritysneuvojan mukaan harvinaisempaa on enkelisijoittajan tekemä sijoitus yrityksen alkurahoitukselle.

Yritysten suurin rahoittajana on edelleen pankki. Lisäksi Finnveran myöntämät yrityslainat ja alkutakaukset pankkilainoille ovat käytetyimpiä. Yrityksen toimialasta ja liikeideasta riippuen on mahdollista hakea myös kehittämis- tai hanketukea, joita tarjoaa Tekes. Tekesin näkökulmasta hanke pitää kuitenkin olla projektiluontoinen, kehitys mitattavissa ja mielellään vientiin kohdistuvaa liiketoimintaa. Yritysneuvojan mukaan pankkilaina on yleisin vieraan pääoman rahoitusmuoto. Pankkiin lainaneuvottelun tueksi tarvitaan liiketoimintasuunnitelma, kannattavuus- ja rahoituslaskelmat, joiden laatimiseen saa apua Uusyrityskeskuksen yritysneuvojalta. Yritysneuvoja vakuuttaa, että pankin edustajan kanssa lainaneuvottelut sujuvat mutkattomammin, kun tarvittavat suunnitelmat ja laskelmat on valmiiksi laadittu.

Yritystä suunnitellessa esiin tulevat myös verotusasiat. Uusyrityskeskuksen yritysneuvojat auttavat yrittäjää verotuksen perusasioissa. Turun Uusyrityskeskus Potkurin palveluun sisältyy lisäksi oma veroneuvoja, joka työskentelee fyysisesti viereisessä verotoimistossa. Hän on verotuksen asiantuntija, joka osaa auttaa kaikissa verotukseen liittyvissä asioissa sekä häneltä saa aina ajankohtaisen verolain mukaisen tiedon. Yhteistyö yritysneuvojen ja verotuksen asiantuntijan kanssa on koettu erittäin hedelmälliseksi Turun Uusyrityskeskuksessa.

Starttirahan moni tiedostaa yrityksen perustamista suunnitellessa. Yritysneuvojan mukaan monelle starttiraha on tuttu käsite yrityksen perustamista suunniteltaessa. Starttiraha on TE-keskuksen myöntämä harkinnanvarainen tuki aloittavalle yrittäjälle. Yritysneuvojan mukaan starttirahaa kannattaa hakea, jos tukeen vaaditta-

vat kriteerit täyttyvät. Hän muistuttaa, että vaatimuksena tuen saamiselle on päätoiminen yrittäjyys ja hakemus ennen yrityksen perustamista. Yritysneuvoja antaa lausunnon yritystoiminnasta starttirahaa varten tarvittaessa ja toisaalta myös TE-toimiston sitä pyytäessä. Yritysneuvoja muistuttaa, että kun tässäkin tapauksessa on hyvin laaditut dokumentit, liiketoimintasuunnitelma ja rahoituslaskelma, on hyvät mahdollisuudet saada starttirahaa. Kielteisestä starttiraha päätöksestä TE-toimisto antaa perustelut kannalleen. Kielteinen päätös voi liittyä esimerkiksi kilpailutilanteeseen valitulla toimialalla tai liittyä jollakin tavalla kannattavuuteen. On hyvä miettiä toimialan kilpailutilannetta ja yrityksen sijaintia kannattavuuden kannalta jo liiketoimintasuunnitelmaa tehdessä. Starttirahan päätöksen tekee TE-toimisto itsenäisesti. Starttirahan saatavuuteen vaikuttaa myös TE-toimiston määrärahojen riittävyys kyseiselle tukimuodolle vuosittain.

Starttirahan saajista ei kantaudu suoraan tietoa Uusyrityskeskukseen yritysneuvojalle, vaan tieto säilyy ainoastaan TE-toimistossa. Yritysneuvojalla on kuitenkin käsitys, että suuri osa starttirahan hakijoista on viime aikoina sen myös saanut. Tilanne starttirahan kestolle on tosin muuttunut. Vuodesta 2017 alkaen starttirahaa on myönnetty enintään 12 kuukaudeksi, kun aiemmin tuen pituus oli enintään 18 kuukautta. Tuen keston lyhentäminen on saattanut vaikuttaa siihen, että tukea on saanut nyt useampi hakijoista. Yritysneuvoja toteaa, että yrityksen toimialalla ei ole vaikutusta starttirahan saamiselle, vaan saadakseen myönteisen päätöksen on oltava hyvä liikeidea, kattavat laskelmat kannattavuudelle sekä täytettävä muut vaaditut kriteerit.

Uusyrityskeskuksessa järjestetään infotilaisuuksia aloittaville yrittäjille liittyen yrityksen perustamiseen ja yrityksen rahoittamiseen. Kaikki tilaisuudet ovat maksuttomia. Yrittäjäksi aikovan kannattaakin hyödyntää järjestetyt infotilaisuudet, sillä niistä voi aina saada uutta tietoa, ajatuksia ja vinkkejä yrityksen alkutaipaleelle. Syvällisempää tukea ja tietoa yritysneuvojat tarjoavat ajanvarauksella asiakkailleen, ja nämäkin tapaamiset ovat maksuttomia. Yksilöllisessä tapaamisessa käydään yritysidea läpi yhdessä yritysneuvojan kanssa, hiotaan ja mietitään vahvuuksia liikeidealle. Yritysneuvoja auttaa tarvittavien laskelmien laatimisessa, joten aikaisempaa osaamista laskelmien tekemisestä ei välttämättä tarvita. Toki aina on eduksi, jos yrittäjäksi aikova osaa jo miettiä ja laskea kannattavuuden kannalta tarvittavia tuloja. Monelle Uusyrityskeskukseen asiakkaalle riittää jo yksikin tapaaminen

yritysneuvojan kanssa, mutta on mahdollista käydä tapaamisissa tarvittaessa useampaankin kertaan. Yrityksen perustamisen jälkeenkin yritysneuvojalta on mahdollista saada tukea ja tietoa. Tarvittaessa yritysneuvoja ohjaa asiakkaan tarvittavalle asiantuntijalle. Markkinointiin ja verkostoitumiseen tarjoaa tukitoimia SparkUp, joka toimii Uusyrityskeskuksen kanssa saman katon alla, Turku Science Parkissa. Yritysneuvojat palvelevat pääosin kolmella kielellä; suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Lisäksi Turun Potkurissa on saatavilla yritysneuvojan palvelua jopa espanjan ja kreikan kielellä. (Uusyrityskeskus Potkurin yritysneuvojan henkilökohtainen tiedonanto 11.12.2017.)

6.2 Osuuspankki

Haastattelin pankin asiantuntijaa yritysluottoihin liittyen. Haastattelun aihepiiri ja kysymykset olivat ennakkoon tiedossa haastateltavalla. Kysymykset koskivat aloittavan yrityksen rahoitusta, lainan ehtoja, kustannuksia ja muita lainaan liittyviä olleellisia asioita.

Kuten starttirahan kohdalla niin myös pankkilainaa haettaessa aloittelevalla yrittäjällä tulee olla liiketoimintasuunnitelma ja rahoituslaskelma tulevalle yritykselle valmiina. Pankin asiantuntijan kanssa keskustellaan liikeideasta ja sen mahdollisuuksista. On tärkeää, että yrittäjäksi aikova on jo tässä vaiheessa laskenut yritykselle budjettia. Asiantuntijan mukaan yrittäjäksi aikovien henkilöiden tilanne voi olla hyvinkin erilainen – yksi on vasta ideoinut liiketoiminnan toimialaa, kun toisella saattaa olla jopa asiakaskuntaa jo valmiina, kertoo asiantuntija. Lainan hakijan on laskettava todelliset kulut hankinnoista ja tulevan liiketoiminnan kiinteät kulut. Hänen pitää voida myös arvioida tulevan liiketoiminnan kassavirtaa, eli yrityksen maksukykyä. Näihin laskelmiin peilaten voidaan lähteä miettimään sopivaa lainaa yritykselle. Asiantuntija muistuttaa, että laskelmiin pitää sisällyttää myös yrittäjän oma palkka ja kiinteät kulut, jotta hän pystyy hoitamaan kaikki velvoitteensa. Asiakkaat ovat useasti käyneet ensin keskustelemassa Uusyrityskeskuksessa, jossa on jo hahmoteltu liikeideaa, laadittu liiketoimintasuunnitelma ja rahoituslaskelma. Tätä kautta asiakkaalle on tullut jo tutuksi myös starttiraha ja Finnveran tarjoamat mahdollisuudet.

Pankkilaina vaatii myös omarahaosuutta. Tällä hetkellä pankkilainan omarahaosuus on vähintään 20 prosenttia koko hankkeen budjetista. 30.000 euron lainassa tämä tarkoittaisi vähintään 6.000 euron omarahaosuutta. Tämä lainan omarahaosuus voi sisältää myös jotakin muuta arvokäypää kuin raha, esimerkiksi yrittäjä voi panostaa yritykseensä auton tai tietotekniikkaa. Tällöin sijoitettu kalusto on yrityksen omaisuutta. Yrittäjän oma panostus lasketaan omana sijoituksena pääomaan ja tällöin yrittäjä jakaa myös lainan riskiä.

Lainalle vaaditaan lisäksi turvaava vakuus. Saattaa olla, että lainan hakijalla on muuta omaisuutta, esimerkiksi oma asunto, jolloin siitä voidaan tehdä panttaus vakuudeksi lainalle tai mahdollisesti voidaan käyttää henkilötakaajaa perhepiiristä. Jos hakijalta ei löydy vakuutta, on hyvä kääntyä Finnveran puoleen. Finnveran alkutakauksella voidaan maksimissaan antaa vakuus jopa 80 prosentin osalta hankkeesta. Finnvera myöntää takuun maksimissaan 80.000 eurolle, jolloin kyseessä olisi 100.000 euron laina. Asiantuntijan mukaan lainan takauksina käytetään yhtä paljon sekä lainanottajan omia vakuuksia että Finnveran myöntämiä takauksia.

Yrityksen kassavirran pitää olla kannattavaa ja jatkuvaa, jolloin pankin vaatimat edellytykset lainanhoitokuluihin täyttyvät. Asiantuntija korostaakin kassavirran merkitystä yrityslainan hakemista suunniteltaessa. Hyvä on huomata myös, että jos aloittava yrittäjä on saanut positiivisen starttiraha päätöksen, sillä on positiivinen vaikutus kassavirtaan. Lisäksi lainan hakijan pitää todentaa myös oma taloudellinen tilanteensa ja olla luottokelpoinen.

Lainan kustannukset koostuvat viitekorosta ja marginaalista. Viitekorko on ajan hetken mukainen ja marginaalikorko määräytyy lainan pituuden ja riskiluokituksen mukaan. Mitä pidempi laina-aika ja heikommat vakuudet, sen korkeammaksi muodostuu marginaalikorko. Laina-aika aloittavalle yritykselle lasketaan yleisimmin viideksi vuodeksi, joissakin tapauksissa kuudeksi vuodeksi. Viidessä vuodessa yrityksen pitäisi olla jo niin tuottava, että laina on saatu maksettua pois. Marginaalikoron määrään vaikuttavat suuresti laina-ajan pituus, reaalivakuudet ja Finnveran takaus. Pankki laskee marginaalikoron asiakaskohtaisesti edellä mainittuihin seikoihin perustuen, joten esimerkiksi korosta ei voida antaa. Lisäksi asiantuntija

muistuttaa, että korkomarkkinat ovat alttiita muuttumaan reaali maailman muutosten myötä. Muita lainalle aiheutuvia kustannuksia ovat toimituskulut, jotka ovat alkaen 500 euroa. Toimituskulut aiheutuvat lainasopimusten laatimisesta.

Yrityslainoja vertaillessa tulee miettineeksi aloittavalle yrittäjälle edullisinta lainavaihtoehtoa. Pankin asiantuntijan mukaan pankkilaina on edelleen edullisin ja suosituin yrityslainamuoto. Hän muistuttaa, että pankki ei ole riskisijoittaja vaan lainaa asiakkaitensa varoja, jonka vuoksi liikeidean pitää olla toimiva, laskelmat, vakuudet ja kassavirta kunnossa. Hän vertaa lainakustannuksia pääomasijoittajiin, ja kertoo pääomasijoittajan aina odottavan suurempaa tuottoa sijoitukselleen. Yrityksille on tarjolla myös niin sanottuja ”pikavippejä”, mutta näissä yleensä kustannukset ovat korkeammat ja laina-ajat lyhyempiä. Asiantuntijan mukaan tämän tyyppisissä lainoissa on ominaista, että lainanhakijan taustoja ei tarkasteta yhtä kattavasti kuin pankissa. (Osuuspankin asiantuntijan henkilökohtainen tiedonanto 21.12. 2017.)

6.3 Yrittäjä

Toteutin yrittäjähaastattelun tuoreelle liikunta- ja hyvinvointialan yrityksen perustajalle. Yrittäjä sai tietoonsa haastattelun aihepiirin ja kysymykset ennakoon. Haastattelun lopputulos esitetään tiivistettynä haastattelurungon mukaisesti.

Tuoreessa yrityksessä on kaksi omistaja-perustajaa ja on yhtiömuodoltaan osakeyhtiö. Yrityksen pääomarakenne koostuu omasta pääomasta osakepääoman muodossa sekä vieraasta pääomasta. Yrityksen yritysmuodoksi oli valikoitunut parhaiten sopivaksi osakeyhtiö, sillä se mahdollistaa useampia osakkeenomistajia, kuten perustajien ja lähipiirin osakeomistukset.

Yrittäjillä oli tiedossa starttiraha, mutta he eivät kuitenkaan hakeneet starttirahaa, koska molemmilla yrityksen perustajilla oli voimassaoleva toiminimi. He arvioivat aiemmin perustettujen toiminimien olevan este starttirahan myöntämiselle. Keskustelu starttirahan kriteereistä sai meidät kuitenkin pohtimaan, onko aiempi toiminimi sittenkään este kokonaan uudelle yritykselle. Ehdoton edellytyshän start-

tirahalle on, että uutta yritystä ei ole vielä perustettu. Starttirahan tuoma turvallisuus yrittäjän alkutaipaleelle olisi yrittäjän mukaan ollut tervetullutta.

Yrittäjät eivät olleet käyttäneet yritysneuvojan apua yritystä suunnitellessaan. Heiltä löytyi omasta lähipiiristä henkilöitä, joilla oli asiantuntijuutta yrityksen perustamisesta ja rahoitusrakenteesta. Yrittäjät ovat rahoittaneet yrityksen vieraan pääoman pankkilainalla. Pankkilainan kilpailutusta he eivät kokeneet tarpeelliseksi, koska pankki valikoitui joidenkin takaajien asiakkuuspankin perusteella. Pankista oli suositeltu yrittäjille Finnveran alkutakausta, jolloin lähipiirin takaajien osuudet jäivät pieneksi lainan kokonaistakauksessa. Yrityksen laina-ajaksi oli sovittu viisi vuotta. Muita yrityksille suunnattuja tukimuotoja yrittäjät eivät olleet hakenneet. Keskustelimme Tekesin tuesta, joka ei tällä hetkellä soveltunut heidän tarpeisiinsa, mutta saattaisi tulevaisuudessa toimia investointihankkeen rahoittajana.

Yrittäjät eivät olleet kiinnostuneita tarjoamaan yrityksestään osakkuuksia sijoittajille tässä vaiheessa. Yrityksen pääomistajat ovat perustajat, jotka työskentelevät päätoimisesti yrityksessä. Lisäksi lähipiirin muutamasta henkilöstä koostuu lainan pienemmän osuuden takaajat ja osakkeiden haltijat. (Liikunta- ja hyvinvointialan yrittäjän henkilökohtainen tiedonanto 5.1.2018.)

7 JOHTOPÄÄTÖKSET JA YHTEENVETO

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää erilaisia rahoitusvaihtoehtoja aloittavalle yritykselle. Yrityslainojen suurimmaksi rahoittajaksi ilmeni pankki. Perinteisesti pankki koettiin turvallisimmaksi rahoittajaksi. Pankista rahoitusta yritykselleen hakiessa pitää lainanhakijalla olla mukanaan liiketoimintasuunnitelma ja rahoituslaskelma. Pankki arvioi liikeidean ja kannattavuuden laadittujen dokumenttien mukaan. Mikäli pankki katsoo liikeidean kannattavaksi, voidaan lähteä lainaneuvotteluihin. Lainalle pankki vaatii vähintään 20 prosentin omarahaosuuden lainabudjetista ja turvaavan vakuuden. Turvaava vakuus voi olla reaaliomaisuutta, esimerkiksi asunto tai turvaava takaus, eli perhepiiristä löytyy lainalle takaaja. Lainan takaajaksi on mahdollista

hakea myös alkutakaus Finnveralta. Finnveran alkutakaus voi olla suuruudeltaan 80 prosenttia koko lainan määrästä. Finnvera myös rahoittaa yrityksiä. Finnveralta on mahdollista hakea lainaa yritykselleen joko koko lainasummalle, tai toiseksi rahoittajaksi. Finnveran minimi lainasumma on 10.000 euroa, ja enintään 50.000 euroa. Jos hanke vaatii lainaa enemmän kuin 50.000 euroa, pitää hankkeelle saada myös toinen rahoittaja. Finnveran rahoituksen saamiselle ovat samat ehdot kuin pankille, eli hyvä liikeidea, liiketoimintasuunnitelma ja rahoituslaskelma. Finnvera on valtion omistama erityisrahoittaja, joka on kiinnostunut rahoittamaan sekä alkavia yrityksiä että kasvua ja kansainvälistymiseen tähtääviä yrityksiä.

Muitakin rahoittajia aloittavalle yritykselle kuitenkin löytyi. Uudenlaiseksi ilmiöksi perinteisen pankkitoiminnan rinnalle on noussut niin sanotut varjopankit. Terminä varjopankki ei vaikuttanut olevan tunnettu yrittäjien tai rahoitusalan ammattilaisten keskuudessa. Varjopankkien toiminta kuitenkin tunnistettiin. Varjopankkitoiminta on laillista liiketoimintaa, vaikka ei kuulukaan pankin sääntelyjen piiriin. Varjopankit toimivat internet-palveluina ja koko lainan hakemisprosessi suoritetaan internetissä. Vaatimukset lainanhakijalle ovat vaihtelevia, riippuen rahoituksen tarjoajasta. Osalle varjopankeista riittää henkilötakaus lainalle. Lainasummat ovat varjopankeilla kuitenkin pieniä, muutamasta tuhannesta eurosta enintään 50.000 euroon. Laina-ajat ovat lyhyitä, joten aloittavalle yritykselle tämä ei ole paras mahdollinen vaihtoehto. Nopeutta vaativaan investointiin mahdollinen rahoittaja.

Yrityslainojen rahoittajiksi edellisten lisäksi, löytyi yksityiseltä sektorilta muun muassa bisnesenkelit, pääomasijoittajat ja joukkorahoitus. Hyvän, uuden liikeidean omaavan, ja innovatiivisen yrityksen rahoittajaksi löytyy bisnesenkeleitä. Bisnesenkelit ovat yksityisiä piensijoittajia, jotka tekevät sijoituksia listaamattomiin potentiaaliin kasvuyrityksiin. Yleisesti bisnesenkeleiden sijoittamat summat liikkuvat 10.000 euron ja 150.000 euron välillä. Bisnesenkeli haluaa nähdä valitsemallaan sijoituskohteella yrityksellä hyvän liikeidean ja kasvun mahdollisuuden. Suurempia yritysrahoituksia tai hankkeita rahoittavat pääomasijoittajat. Pääomasijoittajat ovat myös yksityisiä sijoittajia ja he ovat useimmiten arvostettuja liikemaailman konkareita. Pääomasijoittajat tekevät suurempia sijoituksia kuin bisnesenkelit, yrityksiin tehdyt sijoitukset ovat arvoltaan 100.000 eurosta jopa 5M euroon. Pääomasijoittaja haluaa olla mukana yrityksen toiminnassa vähintään neuvonantajana, josta on toki hyötyä yri-

tykselle. Vaatimuksena pääomasijoittaja pitää yrityksen hyvää liiketoimintaa ja nousujohteista kasvua tulevaisuudelle. Joukkorahoitus on yksi tapa rahoittaa uusia liikeideoita ja alkavia yrityksiä. Joukkorahoituksella kerätään pieniä summia suurelta yleisöltä. Keräys tapahtuu internetissä olevien joukkorahoitusalojen kautta. Joukkorahoittajaksi voi lähteä kuka tahansa ja milloin tahansa keräyskampanjan aikana. Vaatimuksena yritykselle on riittävän hyvä liikeidea, joka saa joukkorahoittajien huomion.

Julkisella sektorilla yrityksiä rahoittavat Finnveran lisäksi, Tekes ja ELY-keskus. Tekes on valtion omistama erityis- ja innovaatorahoittaja. Tekes rahoittaa hanke- tai projektityyppisiä ideoita ja kansainvälistymiseen tähtääviä yrityksiä. Tekesin myöntämä rahoitus on tuki, jota ei tarvitse maksaa takaisin. Enintään Tekesin rahoitustuki voi olla 50.000 euroa, ja tämä summa edellyttää 30.000 euron omaehtoista omaa pääomaa. Tekesin tuella vaatimuksena on yrityksen nimeämät tavoitteet yrityksen kannattavuudelle. Tekes seuraa yrityksen tavoitteiden etenemistä ja toteutumista. ELY-keskus tarjoaa yrityksille kehittämisavustusta, jolla on tarkoitus tukea yrityksen kokonaisvaltaista kehittymistä sekä luoda parempia toimintaedellytyksiä yrityksen kannattavuudelle. Kehittämisavustuksen saadakseen yrityksellä pitää olla halua kehittää liiketoimintaansa sekä valmiutta tarttua uusiin liiketoimintamahdollisuuksiin. Uusilla liiketoimintamahdollisuuksilla tarkoitetaan tarvetta toimia kannattavammin muuttuneilla markkinoilla, kansainvälistymistä tai kasvun vahvistamista.

Rahoitusta starttirahan muodossa tarjoaa TE-toimisto. TE-toimisto, eli työ- ja elinkeinotoimisto on valtion omistama. Aloittavalla yrittäjällä on mahdollista hakea TE-toimiston myöntämää starttirahaa, joka on harkinnanvaraista. Starttirahaa myönnetään aloittavan yrityksen perustamis- ja vakiinnuttamisvaiheisiin. Harkinnanvaraisen tuen edellytykset ovat päätoiminen yrittäjyys ja hakemuksen tekeminen ennen yritystoiminnan aloittamista. Lisäksi tulevan yrittäjän on esitettävä hyvä ja perusteltu liikeidea, kattavasti laaditut dokumentit, kuten liiketoimintasuunnitelma ja kannattavuuslaskelma.

Yrityslainan kustannuksia selvittäessä tuli ilmi, että rahoittajan luokitteleva riskitaso määrittää lainan kustannukset. Näin ollen yrittäjäksi aikovan omat taloudelliset vahvuudet saattavat näkyä marginaalikorossa. Mikäli yrittäjällä on hyvät ja turvaavat

vakuudet suhteessa lainan määrään, rahoittaja alentaa riskitasoa, jolloin marginaalikorko on edullisempi lainanottajalle. Vastaavasti jos omarahaisuus lainan määrästä on minimi ja reaalivakuus ei ole vahva, marginaalikoron määrä on suurempi, koska rahoittaja näkee tässä suuremman riskin. Pankkien lainojen korot ovat kuitenkin maltillisempia verrattuna esimerkiksi sijoittajiin, jotka odottavat selkeää tuottoa sijoituksilleen. Kaikilla tutkimillani rahoittajilla lainakustannusten määrä oli suorassa suhteessa lainan vakuuksiin. Yrityslainan saamiselle kriteerit noudattivat rahoittajilla melko samaa kaavaa, eli toimiva liikeidea, hyvin suunniteltu liiketoimintasuunnitelma, rahoituslaskelma ja kassavirta. Samat kriteerit tulivat esiin myös starttirahan anomisessa. Ainoana poikkeuksena voidaan nähdä varjopankkien tarjoamat yrityslainat. Näissä ei välttämättä tarvittu reaalivakuutta vaan henkilötakauskin saattoi osalla yrityksistä riittää. Kääntöpuoli tälle ilmiölle on korkeat korot, jolloin lainan kokonaiskustannukset saattavat nousta korkeaksi. Lisäksi varjopankkien tarjoamat laina-ajat olivat tarkoitettu lähinnä lyhyisiin alle kahden vuoden lainoihin. Varjopankkien tarjoamat yrityslainat saattavat toimia todella lyhytaikaisiin investointeihin hintansa vuoksi, mutta eivät niinkään aloittavan yrityksen rahoittajiksi.

Opinnäytetyössä tarkasteltiin hypoteettisesti 30.000 euron yrityslainaa. Tälle summalle suoria lainakustannuksia ja myöntämispäätöstä lainalle oli kuitenkin mahdollonta saada, johtuen vakuuksista. Rahoittajat laskevat lainankustannukset asiakaskohtaisesti perustuen reaalivakuuksiin. Lisäksi reaaliaikainen viitekorko vaikuttaa tilanteeseen. Tästä johtuen tein kaksi eri laskelmaa 30.000 euron lainalle, kahdella eri kokonaiskorolla. Eri suuruisen kokonaiskoron vaikutus lainankustannuksiin oli merkittävä.

Yhteenvetona voin todeta, että tärkeintä yritystä perustettaessa on suunnitella hyvin liikeidea ja laatia toimiva liiketoimintasuunnitelma ja kannattavuuslaskelma. Rahoituslaskelmaa tehdessä pitää ottaa huomioon kaikki alkutarpeen hankinnat ja tulevan toiminnan aikaiset tulot ja menot. Kannattaa käyttää asiantuntijoita apuna suunnitteluvaiheessa. Asiantuntijan kanssa voidaan ajoissa suunnitteluvaiheessa kartoittaa mahdollisuudet käyttää yrittäjille tarkoitettuja tukia, kuten starttirahaa, sekä liikeidestä riippuen tutkia mahdollisuuksia hankemuotoisiin tukiin Tekesiltä tai ELY-keskukselta. Yrityksen perustamisvaiheet sujuvat hyvin, kun tarvittavat dokumentit on huolella laadittu. Kun yrittäjäksi aikova on perehtynyt asiaansa ja panostanut

liiketoimintasuunnitelman ja rahoituslaskelman tekoon, luo se luotettavuutta myös rahoittajiin nähden.

Toimeksiantajani, Turku Science Parkin asiantuntija, ilmaisi kiinnostuksensa heti opinnäytetyön aihepiiristä kuulleessaan. Hänen mielestään heiltä on puuttunut yhtenäinen yritysrahoituksesta kertova opas aloittaville yrityksille. Tulevaisuudessa he voivat käyttää tätä opinnäytetyötä rahoituksesta kertovana oppaana uusille yrittäjille. Tämän tutkimuksen tuloksena korostui tärkeimpien dokumenttien välttämättömyys rahoitusta haettaessa. Näin ollen, seuraavia tutkimusaiheita rahoituksen hakemiseen liittyen voisivat olla, kartoitus aloittavien yrittäjien osaamisesta liiketoimintasuunnitelman ja rahoituslaskelman laadintaan, sekä tähän liittyvän opas-tuksen laadusta ja tarpeellisuudesta.

LÄHTEET

KIRJAT

Heikkilä, T. 2008. Tilastollinen tutkimus. Helsinki: Edita.

Hirsijärvi, S & Hurme, H. 2008. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja -käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.

Hirsijärvi, S. & Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.

Holopainen, T. 2017. Yrityksen perustamisopas: Käytännön perustamistoimet. Espoo: Asiatieto Oy.

Ikäheimo, S. & Laitinen, E. & Laitinen, T. & Puttonen, V. 2011. Laskentatoimi ja rahoitus. Vaasan Yritysinformaatio Oy.

Knüpfer, S. 2014. Moderni rahoitus. Helsinki: Talentum Media.

Leppiniemi, J. & Lounasmeri, S. 2017. Yritysrahoitus. Helsinki: Alma Talent Oy.

Niskanen, J. & Niskanen, M. 2016. Yritysrahoitus. Helsinki: Edita.

Rikama, S. 2015. Pk-yritysten rahoitus. Helsinki: Työ- ja elinkeinoministeriö.

SÄHKÖISET LÄHTEET

Bisnesenkeleiden www-sivut. 2017. Viitattu 28.11.2017. <http://www.bisnesenkelit.fi/>

ELY-keskuksen www-sivut. 2017. Viitattu 12.12.2017. https://www.ely-keskus.fi/web/ely/yrityksen-kehittamisavustus#.WmXcSqhl_IU

Eläkeyhtiö Elon www-sivut. 2017. Viitattu 27.11.2017. <https://www.elo.fi/tyonantaja/rahoituspalvelut>

FiBAN www-sivut. 2017. Viitattu 30.11.2017. <https://www.fiban.org/suomeksi.html>

Finnveran www-sivut. 2017. Viitattu 30.11.2017. <https://www.finnvera.fi/alku/yrityksen-perustaminen>

Finanssivalvonnan www-sivut. 2018. Viitattu 10.1.2018.

<http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Tuotteita/Lainat/Korot/Pages/Default.aspx>

Jyväskylän yliopiston www-sivut. 2017. Viitattu 5.10.2017.

www.op.fi/https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/metelmapolkuja/metelmapolku/aineistonhankintamenetelmat/havainnointi-eli-observointi-osallistuminen-ja-kenttaetyoe

Nordean www-sivut. 2018. Viitattu 10.1.2018.

<https://www.nordea.fi/yritysassiakkaat/rahoitus/investoinnit/lainalaskin.html>

Osuuspankin www-sivut. 2017. Viitattu 5.10.2017.

<https://uusi.op.fi/yritykset/teemat/uusi-yrittaja/uuden-yrityksen-rahoitus>

Pankkiasiat www-sivut. 2018. Viitattu 9.1.2018. <https://pankkiasiat.fi/marginaali>

Rahoittaja Corona Capital www-sivut. Viitattu 10.10.2017.

<https://rahoittaja.fi/aloittavan-yrityksen-rahoitus>

Suomen Pankin www-sivut. 2018. Viitattu 9.1.2018.

<https://www.suomenpankki.fi/fi/Tilastot/korot/kuvaus/#euribor>.

Suomen Pankin www-sivut. Viitattu 26.1.2018.

https://www.suomenpankki.fi/fi/Tilastot/kuviopankki/historiallisia-aikasarjoja/inflaatio-ja-korot/suomi_korot_inflaatio_a/

Säästöpankin www-sivut. Viitattu 26.9.2017.

<http://www.saastopankki.fi/yritykset/yrityksen-perustaminen?r=1>

TalousSuomen www-sivut. Viitattu 23.11.2017. <https://www.taloussuomi.fi/lainat-ja-vipit/yrityslaina-lainaa-yrityksen-tarpeisiin>

Tekes www-sivut. 2017. Viitattu 12.12.2017.

<https://www.businessfinland.fi/suomalaisille-asiakkaille/palvelut/rahoitus/startup/tempo-rahoitus/>

TE-palvelut www-sivut. Viitattu 30.11.2017. <http://www.te-palve->

[lut.fi/te/fi/tyonantajalle/yrittajalle/aloittavan_yrittajan_palvelut/starttiraha/index.html](http://www.te-palvelut.fi/te/fi/tyonantajalle/yrittajalle/aloittavan_yrittajan_palvelut/starttiraha/index.html)

Turku Science Park www-sivut. 2017. Viitattu 10.10.2017.

<http://www.turkusciencepark.com/>

Uusyrityskeskusten www-sivut. Viitattu 27.9.2017. <https://www.uusyrityskeskus.fi/>

Ylen www-sivut. Viitattu 27.11.2017. <https://yle.fi/uutiset/3-8775360>

Yritys-Suomen www-sivut. 2017. Viitattu 10.10.2017.

<https://www.suomi.fi/yritykselle/yrityksen-perustaminen/yritystoiminnan-suunnittelu/opas/liikeidea/liiketoimintasuunnitelma>

HENKILÖKOHTAISET TIEDONANNOT

Liikunta-ja hyvinvointialan yritys. 2018. Yrittäjän teemahaastattelu 5.1.2018. Viitattu 12.1.2018.

Osuuspankki. 2017. Asiantuntijan teemahaastattelu 21.12.2017. Viitattu 4.1.2018.

Uusyrityskeskus Potkuri. 2017. Asiantuntijan teemahaastattelu 11.12.2017. Viitattu 15.12.2017.

LIITE 1

TEEMAHAASTATTELURUNKO

UUSYRITYSKESKUS

Pidetään hypoteettisena summana 30.000 euroa, jonka alkava yrittäjä tarvitsee alku-rahoitukseksi yritykselleen.

- Miten autat yrittäjäksi aikovaa miettimään rahoitusta? Mitä kannattaa ottaa huomioon?
- Suositteletko jotain tiettyjä rahoituslähteitä?
- Neuvotteko yrittäjää myös veroasioissa?
- Kannattaako kaikkien yrittäjiksi aikovien hakea starttirahaa?
- Kuinka moni hakijoista saa starttirahaa? (%)
- Onko jotain tiettyjä toimialoja, joihin yleisimmin myönnetään starttirahaa?
- Mitä muuta konkreettista tukea tarjoatte yrittäjäksi aikovalle?

LIITE 2

TEEMAHAASTATTELURUNKO

OSUUSPANKKI

Oletetaan, että yrittäjäksi aikova tulee neuvottelemaan lainasta, joka on 30.000 euroa. Oletetaan myös, että hänellä on liiketoimintasuunnitelma ja rahoituslaskelma mukana.

- Minkälaiset mahdollisuudet hänellä on saada lainaa uuteen yritykseen?
- Mitä vaaditaan lainan vakuudeksi?
- Kuinka paljon hänellä pitää olla omaa pääomaa suhteessa lainan määrään?
- Mitä muita ehtoja pankki vaatii lainan saajalle?
- Mitä kustannuksia lainasta tulee yrittäjälle?
- Mikä olisi laina-aika tällaiselle summalle?

LIITE 3

TEEMAHAASTATTELURUNKO

YRITTÄJÄ

Toimiala: liikunta- ja hyvinvointiala

- Millainen on yrityksenne pääomarakenne?
- Haitteko starttirahaa? Saitteko starttirahaa?
- Käytittekö yritysneuvojan apua yritystä suunnitellessa ja perustaessa?
- Kilpailutitteko pankkilainan?
- Onko Finnvera mukana yrityksessänne rahoittajana tai takauksen antajana?
- Mietittekö muita yrityksille suunnattuja tukimuotoja, esim. Tekesin hankerahoitusta?
- Onko yrityksessänne mukana sijoittajia? Harkitsitteko bisnesenkeleiden mukaan ottamista?
- Mistä saitte tietoa ja apua yrityksen perustamiseen?